

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH
A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, Z. Ú.,
ČESKÉ BUDĚJOVICE**

**BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
PŘÍNOS DATOVÝCH SCHRÁNEK V ČR SE
ZAMĚŘENÍM NA OBCE JIHOČESKÉHO KRAJE**

Autor práce: Petr Langer

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinované studium

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce RNDr. Růženě Ferebauerové za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

LANGER P. Přínos datových schránek v ČR se zaměřením na obce Jihočeského kraje: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2017. 58 s. Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Růžena Ferebauerová

Klíčová slova: datová schránka, datová zpráva, eGovernment, bezpečnost datových schránek, přínos datových schránek, informační systém datových schránek, zřízení datové schránky.

Bakalářská práce pojednává o informačním systému datových schránek. Cílem práce je analyzovat využívání informačního systému datových schránek na obcích v Jihočeském kraji, popsat a zhodnotit modernizaci veřejné správy s využitím možností informačních a komunikačních technologií z pohledu na správu datových schránek. V teoretické části analyzuje základní pojmy související s veřejnou správou, eGovernmentem a hlavně s datovými schránkami. Součástí jsou i statistická data shrnující nasazení datových schránek v České republice. Praktická část je řešena dotazníkovým šetřením a polostrukturovaným rozhovorem se zaměřením na správu datových schránek v obcích Jihočeského kraje.

ABSTRACT

LANGER P. Benefit of Data Boxes Used in the Czech Republic with a Focus on Municipalities of the Region of South Bohemia : Bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2017. XXX p. Supervisor : RNDr. Růžena Ferebauerová

Key words: data box, data report, eGovernment, data boxes safety, benefit of data boxes, data exchange system, setting up data boxes.

The bachelor thesis focuses on the information system of data boxes. The goal of the thesis is to analyze the use of information system of data boxes in municipalities of the Region of South Bohemia, describe and evaluate the modernization of public administration by using information and communication technologies in the point of view of data boxes administration. In the theoretical part there is the analysis of basic terms connected with public administration, eGovernment and, first of all, data boxes. A part of it is statistical data summarizing the spread of data boxes in the Czech Republic. The practical part consists of a questionnaire survey and semi-directed interview focused on data boxes administration in municipalities of the Region of South Bohemia.

OBSAH

ÚVOD	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	8
2 Veřejná správa	10
3 Pojem eGovernment.....	13
3.1 Vývoj eGovernmentu v České republice	15
3.2 eGovernment v Evropské unii.....	17
4 Historický vývoj veřejné správy v českých zemích	19
4.1 Od habsburské monarchie do vzniku Československa	19
4.2 Roky 1938 – 1945, německá okupace.....	21
4.3 Veřejná správa v období komunismu	21
4.4 Vývoj po roce 1989	22
5 Datová schránka.....	29
5.1 Datová zpráva	31
6 Běžné chování uživatelů datových schránek znamená bezpečnostní problém	33
6.1 Phishingový útok	34
6.2 Odcizení hesla z klávesnice	34
6.3 Krádež relace.....	34
6.4 Napadení služby DNS (tzv. DNS poisoning).....	35
7 Bezpečnost datových schránek	36
7.1 Další bezpečnostní pravidla	36
8 Využití datových schránek.....	38
8.1 Ekonomické hledisko	38
8.2 Různé statistiky informačního systému	39
8.3 Přínos datových schránek	41
8.4 Budoucnost	43
9 Přínos datových schránek v ČR se zaměřením na obce Jihočeského kraje	44
9.1 Dotazníkové šetření	45
9.2 Polostrukturovaný rozhovor	58
9.3 Vyhodnocení hypotéz	60
ZÁVĚR	61
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	62
SEZNAM GRAFŮ A TABULEK	65
PŘÍLOHY	67

ÚVOD

Provoz datových schránek byl zahájen v červenci roku 2009. Dá se říci, že jsou v českém právním řádu zcela revoluční a unikátní formou elektronické komunikace orgánů veřejné moci, vzájemné komunikace jak veřejného, tak i privátního sektoru. Datové schránky umožňují rozsáhlejší a jednodušší využívání informačních a komunikačních služeb ve veřejném i soukromém sektoru a přispívají ke zjednodušování a zrychlování administrativních procesů. Motivací k výběru tématu byl fakt, že v letošním roce datové schránky oslavily již osmileté výročí svého fungování a je to stále téma, které má dopad na každého jednotlivého občana a vyvolává řadu otázek a ohlasů.

V bakalářské práci je reflektován zejména aspekt teoretického zakotvení pojmu datových schránek a jejich dosavadní provozní praxe, pohled z hlediska přínosu, možných rizik a bezpečnostních zásad.

Práce také nabízí možnost uplatnit na datové schránky náhled z hlediska nákladů, zavedení a časové úspory.

V bakalářské práci vycházím hlavně z právních předpisů a odborné literatury, z jednotlivých stanovisek Ministerstva vnitra, z oblasti teoretických poznatků správního práva a z dostupné judikatury.

Cílem je ve stručnosti představit přínos datových schránek, vybavenost informačními a komunikačními technologiemi v této oblasti a s tím související možná rizika a bezpečnostní dopady při provozu datových schránek.

V práci používám zkratky:

- **ZEP** - Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- **ZEÚ** - Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

V bakalářské práci je zanalyzována obecně známá oblast datových schránek. V práci je použito kvantitativní dotazníkové šetření a polostrukturovaný rozhovor.

Cílem práce bylo analyzovat využívání informačního systému datových schránek na obcích v Jihočeském kraji, popsat a zhodnotit modernizaci veřejné správy s využitím možností informačních a komunikačních technologií z hlediska využívání datových schránek.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části je popsána oblast informačního systému datových schránek a je rozdělena do třech částí.

První část se zabývá charakteristikou základních pojmů, jako jsou veřejná správa, datová schránka, datová zpráva, eGovernment. Součástí je i princip fungování informačního systému datových schránek a historie veřejné správy.

Ve druhé teoretické části je nastíněna bezpečnost datových schránek. Jsou zde popsány základní chyby při práci s tímto systémem a uvedeny základní techniky útoku, jako jsou phishingový útok, odcizení hesla z klávesnice, krádež relace a DNS poisoning. Na základě těchto teoretických podkladů jsou stanovena základní bezpečnostní pravidla.

Poslední kapitolou první části je využití datových schránek a konstatování možné budoucnosti. Součástí je ekonomické hledisko, které obsahuje zajímavé statistické údaje z pohledu nákladů a správy informačního systému datových schránek (např. Od roku 2013 platí stát České poště za provoz datových schránek paušálně 500 ml. Kč ročně, to vychází na 9 Kč bez DPH za datovou zprávu).

Konkrétní potřebné poznatky jsou čerpány z dostupné odborné literatury, aktuálních internetových zdrojů a příslušných právních úprav.

Praktická část bakalářské práce je tvořena polostrukturovaným rozhovorem se zástupci obce a kvantitativním dotazníkovým šetřením.

Dotazníkové šetření bylo řešeno papírově a elektronicky s využitím služby GoogleDocs. Informace jsou zpracovány do přehledných tabulek nebo grafů.

Předpokládaná hypotéza: „*Uvedení datových schránek do plného provozu přineslo časovou a ekonomickou úsporu v pracovním procesu*“. Uplynulá doba šesti let by měla být dostatečným prostorem k nasbírání potřebných informací.

Polostrukturovaný rozhovor byl zvolen jako doplněk k dotazníkovému šetření.

2 Veřejná správa

Obecné stanovení pojmu veřejná správa, naráží na jistý problém. Neexistuje totiž její jednoznačná, obecně platná a většinově přijímaná definice. Na druhou stranu je nutné vyzdvihnout, že jednotlivé definice názvu se svým obsahem příliš neliší, jejich rozdílnost spočívá hlavně v širší problematice, která je pod pojem veřejná správa zahrnuta.

Veřejná správa spravuje různé společenské situace. Proto ji můžeme definovat jako správu veřejných věcí. Tato správa je pak vykonávána subjekty veřejné správy v tzv. veřejném zájmu. Veřejné věci nemáme právně vymezeny. Můžeme je charakterizovat jako právní pojem, který stručně definujeme jako záležitosti. Tyto záležitosti chápeme jako obecně prospěšné pro celou společnost. Veřejná správa zabezpečuje jednotlivé veřejné úkoly.¹

Ministerstvo vnitra zavádí do české veřejné správy tzv. eGovernment. Pod tímto pojmem si můžeme představit správu věcí veřejných za využití moderních elektronických nástrojů. Mezi pilíře, které byly postupně budovány, patří:²

- Czech POINT (Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál) – kontaktní místa veřejné správy, kde občané mohou získat řadu dokumentů a různé služby,
- datové schránky,
- základní registry obsahující aktuálně platné údaje, které nemusí úředník opakovaně žádat po občanovi,
- portál veřejné správy a další.

Na eGovernment můžeme nahlížet jako na nové pojetí spolupráce soukromého a veřejného sektoru. Jeho hlavním přínosem z pohledu soukromého sektoru je:

- usnadnění vzájemné interakce s orgány veřejné moci,
- rychlejší a jednodušší jednání a komunikace,
- finanční úspora.

¹ POMAHAČ, R. et al. Veřejná správa. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 57 – 62.

² ŠPAČEK, D. eGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 6.

Význam veřejné správy přesněji tzv. eGovernmentu lze ukázat na hexagonu pro efektivní veřejnou správu. Strategie Smart Administration je na něm také postavena. Na obrázku níže si lze všimnout jednoho z jeho vrcholů, který zaujímají technologie. Jednotlivé vrcholy reprezentují části veřejné správy, které jsou základním stavebním kamenem pro její efektivitu. Nasazení ICT, moderních informačních a komunikačních technologií, do oblastí veřejné správy má za cíl minimalizovat administrativní proces jak pro obyvatele ČR, tak pro správní úřady.³

Obr. 1: Hexagon efektivní veřejné správy⁴

³ KHOSROWPOUR, M. Encyclopedia of E-commerce, E-government, and Mobile Commerce. Svazek 2. Idea Group Reference, 2006, s. 711.

⁴ Strategie, legislativa, instituce a nástroje. [online]. Kraj Vysočina, 2012, [cit. 15. 3. 2017] Dostupné z: http://extranet.kr-vysocina.cz/download/odbor_informatiky/lda_v4/_cz/03_strategie.htm

Další významnou výhodou eGovernmentu je zvýšení transparentnosti správy. Prostřednictvím elektronické komunikace se snižuje míra rizika korupce a zvyšuje se možnost kontrolovat tento proces občany. Na základě toho vede nebo by měla vést k veřejné správě cesta, která je otevřenější, přístupnější a v neposlední řadě efektivnější a orientovaná na občana jako na klienta. Vzniká pak taková správa, která je uživatelsky přívětivá a moderní a ke které bude získávat občan odpovídající důvěru.

Postupné zavádění elektronických informačních a komunikačních technologií má vliv rovněž uvnitř veřejné sféry na optimalizace interních procesů orgánů veřejné moci, tedy na potenciální časové a finanční úspory. Snižuje se administrativní zátěž, náklady řízení, máme možnost zjednodušit organizační strukturu. Dále je možné provést systémové, organizační a procesní změny, které mohou ovlivnit rychlost výkonu veřejné moci. Proces zavádění bodů eGovernmentu je dlouhodobý proces.

3 Pojem eGovernment

Tato kapitola se věnuje podrobněji pojmu eGovernment. Na internetu a dostupné literatuře je více vysvětlení tohoto pojmu. Přesná definice Ministerstva vnitra České republiky říká, že „*eGovernment představuje transformaci vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí informačních a komunikačních technologií s cílem optimalizovat interní procesy*“.⁵

Vít Lidinský ve své publikaci *EGovernment bezpečně* uvádí jinou jeho vlastní definici: „*eGovernment je využívání informačních technologií veřejnými institucemi pro zajištění výměny informací s občany, soukromými organizacemi a jinými veřejnými institucemi za účelem zvyšování efektivity vnitřního fungování a poskytování rychlých, dostupných a kvalitních informačních služeb.*“⁶

Legislativní prostředí je také nutné zahrnout pod tento pojem. Umožňuje samotnou výměnu informací obyvatel, komerčních institucí a subjektů veřejné správy na všech možných komunikačních liniích. EGovernment zahrnuje oblasti, které jsou v České republice jeho součástí, a to například informační systémy veřejné správy, open source, elektronický podpis, elektronická komunikace, ochrana osobních údajů, implementace biometrických údajů, registry veřejné správy, bezpečnost a ochrana utajovaných informací a mnoho dalších oblastí. Niže bude několik z nich blíže popsáno a vysvětleno.

Vlastní elektronizace může šetřit čas občana tím, že může elektronické podání udělat z domova místo cesty na úřad a může si online rezervovat konkrétní čas pro návštěvu úřadu. Snižuje finanční náklady jak občana, tak úřadu, šetří životní prostředí, pracovní prostor a úřední proces je mnohem průhlednější. S tím souvisí i eliminace rizika uplácením úředníka, protože je omezen samotný kontakt s úředníkem.

Je nutné neopomenout uvést, že zprávy o rozvoji globálního eGovernmentu představují systémové posouzení toho, jak vlády jednotlivých zemí používají informační a komunikační technologie k přístupu do veřejných systémů správy pro občany v dané zemi.

⁵ POMAHAČ, R. et al. *Veřejná správa*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 183-185

⁶ LIDINSKÝ, V., ET AL. *EGovernment bezpečně*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. s. 7-11

Jako hlavní účely eGovernmentu ve veřejné správě v ČR můžeme vyjmenovat tyto:

- Transparentnost jednotlivých kroků, především ve vztahu k nakládání s veřejnými financemi (obyvatelé mají možnost tzv. veřejné kontroly).
- Zrychlit a zjednodušit úřední postupy.
- Distribuce informací k občanům, podnikatelům, dalším samosprávám.
- Zefektivnění komunikačních procesů mezi orgány a obyvateli.
- Zefektivnění komunikačních procesů a současně výměny dokumentů v rámci úřadu.

Samotný eGovernment má za cíl hlavně zlepšit komunikaci jednotlivých subjektů veřejné správy, můžeme ho na základě toho rozdělit na 3 základní druhy:

- veřejná správa veřejné správě (Government to government - G2G)

Charakterizuje komunikační vazby jednotlivých státních orgánů a organizací. Můžeme ho využít i na mezinárodním stupni. Mezi charakteristické programy, které lze zahrnout pod skupinu G2G, patří například „*Základní registry veřejné správy*“.

- veřejná správa podnikatelům (Government to business - G2B)

Součástí je komunikace veřejné správy a obchodního sektoru. Z mnoha projektů G2B, které reprezentují tuto podskupinu eGovernmentu je „*Plně elektronizovat rejstřík živnostenského podání*“.

- veřejná správa občanům (Government to citizen - G2C)

Tento druh zahrnuje všechny služby, které poskytuje veřejná správa svým občanům. Pod G2C patří dlouhá řada projektů, jeden ze zástupců je například „*Univerzální kontaktní místo*“.

Je potřeba dodat, že některé zmiňované programy můžeme začlenit do více než jen jedné skupiny. S eGovernmentem souvisejí i hlavní znaky, kterými se staly obrázky dvou postaviček, eGONa a Klaudie:

EGON, je dle nasbíraných informací živý organismus, je symbolem eGovernmentu, ve kterém vše je navzájem propojeno a fungování dílčích segmentů se

společně podmiňuje. EGON zajišťuje pro pohodlí obyvatel a transformaci veřejné správy hlavně projekty jako datové schránky, Czech POINT nebo základní registry.

Postava Klaudie je od dubna roku 2011 nový symbol eGovernmentu. Klaudie je moderní partnerka eGONa, která do českého eGovernmentu přinesla fenomén zvaný cloud computing, neboli sdílení softwarových i hardwarových prostředků díky počítačové síti a zajišťuje, aby informační a komunikační technologické projekty byly více efektivní a levnější a aby umožňovaly přecházet od současných stavů blížících se správě majetku k obecnému modelu poskytovat a odebírat služby.⁷

3.1 Vývoj eGovernmentu v České republice

Ke konci tisíciletí byla sestavena vládou České republiky Rada pro státní informační politiku. Díky této instituci vznikl spis, jehož název je „*Státní informační politika – cesta k informační společnosti*“. Jeho základním cílem bylo budování a rozvíjení tzv. informační společnosti, a na základě toho vytvářet předpoklad pro zvýšení kvality života občanů České republiky, efektivnější státní správu a zvýšení kvality pro podporu rozvíjení podnikání v ČR. Byl to první a základní krok k zavedení eGovernmentu v ČR.

Úřad pro veřejný informační systém (ÚVIS) vznikl na začátku druhého tisíciletí a nahradil Úřad pro státní informační systém. Jeho hlavní náplní bylo zefektivnění proudu informací ve veřejné správě. Téhož roku byl schválen zákon o elektronickém podpisu, který vymezuje, jak má být elektronický podpis využíván, zabezpečen a chráněn. Také říká, jaké povinnosti a práva mají subjekty pracující s elektronickým podpisem.

Úřad pro veřejný informační systém byl v roce 2003 nahrazen novým Ministerstvem informatiky České republiky. V oblasti rozvoje eGovernmentu převzala instituce ÚVIS hlavní závazek. Mezi kompetence ministerstva patřily jako nejdůležitější podpora počítačové gramotnosti, koordinátor rozvoje eGovernmentu a podpora rozvoje

⁷ EGON A KLAUDIE - SYMBOLY EGOVERNMENTU [online]. 2013, [cit. 21. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-jako-symbol-egovernmentu-moderniho-pratelskeho-a-efektivniho-uradu-252052.aspx>

elektronického obchodu. V roce 2007 bylo zrušeno Ministerstvo informatiky, a to po necelých pěti letech fungování. Ministerstva pro místní rozvoj, vnitra a průmyslu a obchodu převzaly poté jeho úkoly.

První spuštění Portálu veřejné správy se uskutečnilo v roce 2004. Zmiňovaný portál byl vytvořen jako jednotný přístupový bod k informacím veřejné správy České republiky.

Městské správy a samosprávy dostaly v roce 2005 povinnost zřizovat elektronické podatelny. Tato povinnost byla ukotvena v zákonu o elektronických podatelkách z roku 2001. Elektronické podatelny slouží jako pracoviště institucí veřejné správy a jsou určeny k příjmu a odeslání datových zpráv. Na základě toho, můžeme konstatovat, že došlo k dalšímu zjednodušení komunikace mezi obyvateli a veřejnými institucemi.⁸

V roce 2006 byly zprovozněny elektronické faktury nebo e-Invoices. Faktury se posílají elektronickou cestou a musí být opatřeny elektronickým podpisem. Nejpoužívanějším elektronickým formátem na základě svých nesporných výhod je PDF. Současně je uznávaným daňovým dokladem. Elektronický pas je vybaven čipem s citlivými údaji o majiteli pasu, osobní oskenováním obličeje a otisky prstů. Postavička eGON byla na konci roku představena jako symbol eGovernmentu.

V roce 2007 bylo zrušeno Ministerstvo informatiky a místo něj byla ustanovena jako poradní orgán vlády Rada vlády pro informační společnost. Správa Portálu veřejné správy zánikem Ministerstva informací spadá pod MVČR.

Počátkem roku 2008 byl spuštěn nový systém Czech POINTu, který vznikl v roce 2005. Jedná se o kontaktní místo veřejné správy, jehož hlavním úkolem je přiblížit českou veřejnou správu k obyvatelům, usnadňovat a urychlovat jim přístup k veřejným službám. Je to asi nejviditelnější projekt eGovernmentu pro obvyčejného občana. V polovině roku byl schválen zákon o eGovernmentu, čili zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. V říjnu téhož roku se zprovoznila aplikace e-Justice, kde najdeme podrobné informace z justičního prostředí.

Informační systém datových schránek (ISDS) byl spuštěn do provozu prvního listopadu roku 2009, a to na základě zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech

⁸ SCHELLE K., Vývoj české veřejné správy, KEY Publishing s.r.o., 2008, s. 227-238

a autorizované konverzi dokumentů. Zákon o základních registrech obsahoval čtyři základní registry - registr územní identifikace (RUIAN), registr osob (ROS), obyvatel (ROB) a registr práv a povinností (RPP). S tím souvisí i nové cestovní pasy s otisky prstů a jinými biometrickými údaji.

V roce 2010 byla oznámena vládní strategie nesoucí název „*Digitální Česká republika*“, která měla vyřešit nedostatek digitálního nasazení a stanovit kroky jak propast postupně odstranit. Je to strategie na následujících 10 let.

Během roku 2011 byl vytvořen nový symbol Klauzie (na rozdíl od EGONa se stará pouze o zefektivnění a zlevnění všech projektů).

V roce 2012 byly spuštěny elektronické občanské průkazy. Nový typ občanských průkazů vydávaný od 2. ledna 2012 existuje ve dvou variantách - se strojově čitelnými údaji bez elektronického čipu a strojově čitelnými údaji s elektronickým čipem.

3.2 eGovernment v Evropské unii

V mezinárodním měřítku je převážně řešena a bilancována role Evropské unie v oblasti veřejné správy. EGovernment však není silnou stránkou pouze vyspělých evropských států, ale jeho kořeny můžeme hledat i na mimo unijních kontinentech. Evropská politika má na zakotvení prostředků eGovernmentu v jednotlivých členských státech velký vliv. V roce 1999 vyhlásila Evropská komise strategickou iniciativu eEurope – An information for All (eEvropa – Informační společnost pro všechny), v roce 2001 tzv. „*Ministerskou deklaraci*“.

K naplňování jednotlivých záměrů, které obsahovaly hlavně doporučené postupy, opatření atd., byly vytvářeny tzv. Akční plány. Do roku 2005 byly tyto plány schvalovány v podobě eEurope. Od roku 2010 je základním dokumentem rozvoje veřejné správy strategie Evropa 2020 „*Digital Agenda for Europe*“ (Strategie digitální agendy).⁹

⁹ ŠPAČEK, D. eGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 23-29.

Elektronická správa je realizována také pomocí legislativních opatření na úrovni nařízení a směrnic. Zde hlavně v citlivých a rizikových oblastech:

- osobní údaje a nebezpečí jejich zneužití,
- ztráta osobní identity,
- diskriminace sociálně slabších či technicky negramotných skupin obyvatelstva.

4 Historický vývoj veřejné správy v českých zemích¹⁰

V této části bakalářské práce je shrnut obecný vývoj veřejné správy v ČR. Slouží ke srovnání toho, jak fungovala veřejná správa v minulosti až do současnosti. Také nám pomáhá odhalit, jaký vliv má historie na její současnou podobu v posledních letech a zda jsou zachovány nějaké návaznosti.

4.1 Od habsburské monarchie do vzniku Československa

Začátky veřejné správy nalezneme již na sklonku feudálního absolutismu, zvláště v habsburské monarchii, kde se začala projevovat stále větší nutnost zřizovat nové orgány, které měly být schopny zajistit státem prováděnou celou řadu reforem. Vláda Marie Terezie měnila zaběhlá pravidla, například začínala eliminovat politické výhody šlechty. Součástí tohoto procesu byla i snaha vytvořit takzvanou zeměpanskou byrokracii neboli zeměpanský aparát, jež měl být základem politické správy státu.

Finální podobu získal tento proces v období spoluvlády Marie Terezie a Josefa II. Společně budovali jednotný centralizovaný stát, kde bylo cílem obecné blaho a osvěta. To vedlo k myšlence, že takový dobře fungující stát by měl mít vlastní úředníky a neměl by být závislý na stavech.

Tato myšlenka byla v dalších letech pomalu realizována a vznikla státní správa, pro kterou byl charakteristickým znakem administrativní centralismus, ve kterém se rozlišovaly jednotlivé obory a odvětví podle dělby. Začala se odlišovat například justice nebo správa zahraniční a vojenská. Díky tomu vznikla také právní ochrana a samostatné správní právo.

V roce 1848 v důsledku francouzské revoluce bylo zřízeno ministerstvo vnitra, od správy se oddělilo soudnictví a v zemských úřadech začali rozhodovat referenti. 26. června 1849 se administrativními jednotkami staly země, kraje a okresy. V roce 1867 byl vydán zákon o moci vládní a výkonné, kdy císař vykonává vládní moc prostřednictvím ministrů, úředníků a jejich zřízenců. Orgánem I. instance bylo hejtmanství a Čechy se rozdělily na 89 okresních hejtmanství.

¹⁰ SCHELLE, K. Vývoj české veřejné správy, Key Publishing s.r.o., Edice Právo 2008, str.18–26.

Hejtman stál v čele každého hejtmanství a reprezentoval celý úřad. Okruh působnosti tohoto úřadu se zaměřoval na politickou správu, policii a péči o blahobyt a na jednání s jinými správními úřady. Nejnižším správním orgánem byly obce, kde působilo obecní zastupitelstvo v čele s obecním starostou. Působnost obcí byla jako dnes přenesená a vlastní.

Československá republika vznikla díky recepčnímu zákonu 28. října 1918. Charakteristickými rysy pro nově vzniklý stát byla v první řadě demokratizace a zpolitizování veřejné správy. Dále byly některé úkoly veřejné správy přenesené na národní výbory později nazývané občanské sbory, demobilizační výbory, bytové úřady a dělnické rady. Dalším výsledkem tohoto revolučního období byla definitivní ústava ČSR z roku 1920.

Pro tuto dobu je současně důležitý rozsáhlý rozvoj sociálního zákonodárství, jehož významnou součástí bylo přijetí zákona o invalidním a starobním pojištění dělníků s platností od roku 1926. Do této doby se sociální systém nijak zvlášť nerozvíjel, naopak se zhoršilo sociální pojištění a snížily se podpory v nezaměstnanosti, o kterých rozhodovaly okresní demobilizační výbory.

K obstarávání nejvyšší státní správy bylo vytvořeno dvanáct ministerstev, mezi které patřilo i Ministerstvo sociální péče, veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

Od roku 1923 se dělilo Ministerstvo sociální péče na pět odborů, které se staraly o péči o mládež a osoby tělesně nebo duševně postižené, bytovou a stavební péči, obecnou sociální politiku, věci týkající se pracovního práva, zprostředkovávání práce a péči o nezaměstnané.

V meziválečném Československu se vytvořil konečný systém veřejné správy, který vydržel až do druhé světové války.

4.2 Roky 1938 – 1945, německá okupace

V době německé okupace vznikly venkovské a městské okresy. Ve venkovských okresech byly vytvořeny úřady landrátů, do nichž byly začleněny i okresní školní úřadovny a zdravotní úřadovny. V čele městského okresu stál vrchní starosta.

Druhou instancí byli vládní prezidenti, kteří dohlíželi na venkovské a městské okresy.

Třetí instancí byl úřad říšského místodržitele, který měl pod sebou celý správní systém.

Další významnou roli ve veřejné správě hrála nacistická strana NSDAP. Spojení mezi obecní správou a nacistickou stranou měl na starosti zmocněnec NSDAP.

Říšský protektor Reinhard Heydrich v roce 1942 zřídil centrální protektorátní úřady a protektorátní vládu, kam dosadil Němce, a vše bylo přizpůsobeno německému řádu. Dále nově vzniklo německé státní ministerstvo pro Čechy a Moravu, které se stalo nejvlivnějším úřadem. Původní Ministerstvo sociální a zdravotní správy bylo zrušeno a jeho agendu převzalo Ministerstvo hospodářství a práce.

4.3 Veřejná správa v období komunismu

Nová ústava Československé republiky vzniklé v roce 1948 po tzv. Vítězném únoru nesla název Ústava 9. května a rušila Ústavní listinu z roku 1920. Československý stát byl prohlášen za lidově demokratickou republiku. Státní správu řídila a organizovala vláda. Nejvyšším orgánem státní moci bylo podle ústavy Národní shromáždění. V roce 1949 získala vláda právo měnit a rušit působnost orgánů veřejné správy a to trvalo až do roku 1960. Po té vznikají dva okruhy - federální a republiková státní správa, které se dělily o státní správu v oblasti sociálního zabezpečení. „*Federální vláda a její ministerstvo práce a sociálních věcí připravovaly zákony a vydávaly další*

obecně závazné právní normy v záležitostech sociálního a nemocenského zabezpečení a péče o rodinu a mládež.“¹¹

Ministerstvo práce a sociálních věcí a pod něj spadající Úřad důchodového zabezpečení a národní výbory působily rovněž na této úrovni. Úřad důchodového zabezpečení rozdával důchodové dávky a národní výbory organizovaly sociální péči a rozhodovaly o vyplácení dávek důchodového zabezpečení, podpor a příspěvků. Zároveň zřizovaly zařízení pro poskytování sociální péče a ústavy pro tělesně a mentálně postižené.

4.4 Vývoj po roce 1989

Počátkem 90. let zažívala Československá republika pokles ekonomiky a nárůst inflace. Díky tomu přestala disponovat ekonomickými zdroji na sociální účely. „*Objevil se nový za časů komunismu neznámý fenomén nezaměstnanost.*“ V prvních letech po revoluci byla vláda schopná nastolit významné reformy sociálního zabezpečení a novou politiku zaměstnanosti. Tato reforma obsahovala několik stěžejních bodů jako universální povinné sociální a zdravotní pojištění, státní sociální pomoc občanům v nouzi.¹²

Současně byla tato reforma definována jako aktivní politika zaměstnanosti a rozvoje záchranné sociální sítě pro osoby v nouzi, která byla zaměřena hlavně na osoby, které se ocitly v nouzi a nebyly kryté žádným programem sociálního zabezpečení.

V roce 1990 byly založené okresní úřady práce, které začínaly lidem, ucházejícím se o zaměstnání, financovat přípravu na budoucí zaměstnání v podobě rekvalifikace.¹³

Od roku 1997 byla připravována ministerstvem vnitra reforma veřejné správy, které se stalo i jejím hlavním garantem. Reforma měla probíhat ve třech etapách:¹⁴

¹¹ SCHELLE K., Vývoj české veřejné správy, KEY Publishing s.r.o., 2008, s. 228-238.

¹² ČSSZ informuje: povinná elektronická komunikace v roce 2014. Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Česká správa sociálního zabezpečení, 4. 12. 2013 [cit. 23. 10. 2016]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2013/2013-12-04-csszinformuje-povinna-elektronicka-komunikace-v-roce-2014.htm>

¹³ MATES, P., SMEJKAL, V.. E-government v České republice: právní a technologické aspekty. 2. podstatně přeprac. a rozš. vyd. Praha: Leges, 2012, s. 38-48.

- první etapa – vznik krajů jako vyšších územních samosprávných celků
- druhá etapa – vytvoření nové samosprávy a zánik okresních úřadů
- třetí etapa – samotná reforma ústřední státní správy

4.4.1 Modernizace veřejné správy

V předcházejících odstavcích byla zmíněna reforma veřejné správy, které se nyní budu věnovat podrobněji.

Cílem modernizace veřejné správy je reformovat fungování veřejné správy. Ta by měla co nejlépe sloužit obyvatelům ČR a ne naopak. Základem je optimalizovat uspořádání jednotlivých veřejnosprávních úřadů, jejich působností a je také nutné přehodnocovat jejich zřizovatelskou činnost k příspěvkovým subjektům (viz. hlavně oblasti jako územní reforma, decentralizovat, dekoncentrovat).

Reforma by se měla soustředit na efektivní vedení procesů v oblasti veřejné správy (nasazovat moderní manažerské techniky do veřejné správy, zavádět ICT do procesů veřejné správy, odstraňování duplicit, zvyšování transparentnosti procesů atd.).

Územní veřejná správa byla cílenou oblastí v modernizaci veřejné správy. Na dvě etapy můžeme doposud rozdělit probíhající reformu územní veřejné správy České republiky.

V první etapě z roku 2001 vznikly kraje, tzv. větší celky než jsou obce nebo města (vyšší územně správní celky). O druhé etapě hovoříme v roce 2002, součástí byl zánik okresních úřadů. Bakalářská práce se zaměřuje na oblasti ústřední státní správy. Cílem jsou procesy, které se skrývají pod pojmy jako reforma, či modernizace ústřední státní správy.

Obsahové vymezení modernizace veřejné správy prošlo a stále prochází neustálým vývojem. Dříve jsme pod pojmem modernizace rozuměli uplatnění nových prostředků a metod, které pomáhají k dosažení kvalitativně vyšší úrovně a přizpůsobování se novým dnešním podmínkám. Současně rozumíme modernizací státní správy proces postupně navazujících kroků a změn, které se snaží zajistit vyšší

¹⁴ KORBEL, F.; PRUDÍKOVÁ, D. Změny v systému doručování po 1. červenci 2009. Právní rozhledy. 2009, roč. 17, č. 17, mimořádná příloha, s. 1-12.

efektivnost, a to bez nutnosti převratných a radikálních změn, jako nám nabízí celoplošná privatizace státní veřejné služby.

Samotná veřejná správa je pokládána za určitý druh správy nebo za instituci, kterou státní veřejnou správu provádějí. Základní organizační struktura veřejné správy je tvořena státní správou, místní a zájmovou samosprávou. Můžeme sem zařadit i další instituce, které vykonávají činnost veřejné správy, jako je veřejný fond, veřejná nadace, nebo i soukromá osoba, jestliže jim byla svěřena část činnosti, kterou provádí veřejná správa.

Podat plně obsáhlou platnou univerzální definici státní veřejné správy a vyjmenovat celý popis jejích subjektů, jak to vyžaduje někdy praxe, nelze stanovit. Kategorizovat to navíc komplikuje z dřívějšíka přetrvávající skupina rozpočtových a příspěvkových institucí, ale i nově vzniklé organizace, u nichž jsou vazby na stát, ale i postavení subjektů veřejnoprávní či soukromoprávní nejasné (např. některé současné zdravotnické subjekty). Podle místních, dobových a odborných kontextů je možné označit veřejnou správu v anglickém jazyce jako: public management, government, public administration, governance, atd.

Pokud nemáme tyto definice jednoznačně stanoveny v zákonech, nezbyvá, než je vyjasnit k jejich vymezení interpretací daných zákonů nebo jiných právních předpisů. Přesný výklad může podat v České republice pouze český soud.

Po roce 1990 došlo k přeměně systému, od obecních výborů ke krajským samosprávním celkům. Na krajské úrovni došlo k nárůstu počtu specializovaných orgánů státní správy, poboček ústředních orgánů státní správy a jejich pracovišť. Lze tedy hovořit o takovém prvotním kroku přiblížení se veřejné správy do měst a obcí a směrem k občanům.

Decentralizace je přesný protiklad centralizace, která je v určitých krocích vývoje nutná. Demokratický proces, delegování pravomocí na nižší články řízení dochází k decentralizaci pravomocí a činností na další orgány veřejné správy. Přenáší se rozhodování na nižší správní orgány, při decentralizaci činností se přenáší zabezpečování úkolů bez rozhodování.

Pokud postoupíme kompetence orgánům na nižším stupni nebo speciálně zaměřeným institucím na stejné úrovni organizační struktury (horizontální či vertikální dekoncentrace), dosáhneme tak racionálnějšího rozdělení a organizace práce uvnitř

správních orgánů. Oproti jmenované decentralizaci nemůžeme hovořit o tzv. předávání politické moci, o deetatizaci.

Za reformu veřejné správy nejčastěji označujeme větší, zásadnější a komplexně pojímanou systémovou změnu státní správy nebo jejích dílčích úseků. Ke specifikování změny nebo zavedení nových prostředků či přístupů ve státní veřejné správě se používá mnoho definic bez přesného obecně uznávaného rozlišení. Často jsou používané pojmy jako transformovat, modernizovat, racionalizovat, optimalizovat. Podobná adekvátní synonyma nalezneme přímo v anglickém jazyce, jako např. *“total quality management”*, *“new public management”*, *“re-engineering”*. Jejich přesný překlad je potřeba vyvodit z faktických souvislostí. V České republice se modernizace veřejné správy velmi často nepřesně a nevhodně definuje na úpravu územních správ a na zákon o státní službě.

Modernizace je velmi dlouhý proces, který spočívá v souvislém realizování dílčích kroků a neměla by být důvodem pro postupné odročení celkového pojetí. Jednotlivé reformní postupy bez jednotné koncepce, koordinace a strategie nevedou k vytvoření ucelené reformy, nýbrž mohou hrozit následně tím, že se modernizace provádí zcela neefektivním způsobem. Vede to k promrhání finančních prostředků a lidského potenciálu. Současně způsobíme i tzv. inflaci legislativních úprav, a to následně vede ke vzniku dalších obtíží.¹⁵

V roce 1997 byla zahájena reforma veřejné správy ČR. Započala prakticky přijetím zákona o vyšších územně samosprávních celcích, reagovala na požadavky Evropské unie, kladené na ČR po podání její přihlášky ke členství v roce 1996.

Principy zavedené v demokratických státech – spolehlivost, předvídatelnost, odpovědnost, transparentnost výkonu veřejné správy a dále manažerské způsoby řízení, profesionalita a účast občanů – byly promítnuty do jednotlivých reformních kroků ve veřejné správě v ČR.

I přes neexistenci obecného komunitárního práva v této oblasti zajistil přijatý konsensus zásady veřejné správy, kterými se řídí členské státy EU s různou právní tradicí a různými systémy řízení. Tyto principy byly definované a postupně

¹⁵ Vláda ČR: Reforma a modernizace veřejné správy [online]. 2006 [cit. 5. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cs/urad/SOR/reformauss/materialy/default.html>

zdokonalované judikaturou vnitrostátních soudů i Evropského soudního dvora (pozn. se sídlem v Lucemburku).

Hlavní snahou modernizace veřejné správy bylo zvýšení kvality výkonu veřejné správy, její informatizace, zvýšení profesionalizace úředníků a v neposlední řadě přiblížení státní správy k občanům uskutečňováním její decentralizace a dekoncentrace.

Realizace modernizace veřejné správy je aktuální pro Českou republiku i další kandidátské země nejen v souvislosti s přípravou na vstup do Evropské unie. Přestože reforma veřejné správy nespadá do žádné z negociačních kapitol, vyžadovala příprava ČR na přistoupení k EU zabezpečování úkolů v oblasti veřejné správy tak, aby byla zajištěna implementace komunitárního práva a jeho vymahatelnost. *Acqui communautaire* naopak řeší např. finanční kontrolu, která již patří mezi působnosti veřejné správy.¹⁶

Postupné směřování reformy veřejné správy v ČR se řídí mimo dlouhodobých úkolů i programovým prohlášením vlády ze srpna 2002, kterým se vláda ČR zavázala nejen k dokončení reformy územní veřejné správy ale i k modernizaci ústřední státní správy.

Zkvalitněním fungování veřejné správy, jako služby občanům, se chce Česká republika zařadit po vstupu do Evropské unie mezi její plnohodnotné členy a dokázat tak efektivně spolupracovat na místní a regionální úrovni ústřední státní správy s jejími členskými zeměmi.

V současné době se již můžeme vzájemně poučit nejen teoreticky, ale i na základě získaných praktických zkušeností. K této výměně informací skutečně dochází v rámci mezinárodní spolupráce na různých úrovních. Např. projekt Matra – zaměřený na vzdělávání samospráv, díky kterému je navázána spolupráce s Holandskem.

V rámci modernizace v oblasti decentralizace a dekoncentrace vláda zahájila tento krok vpřed v letech 1998 – 2002. Je to sice již poměrně dlouhá doba, a však byl to jeden z kroků, který nás v tuto chvíli může posunout o kus dál. Nebýt reformy nemůžeme se dnes bavit o modernizaci a mohli bychom se zabývat pouze tímto tématem, proto bych uvedl fakta, které vyplývají z kontextu.

¹⁶ MATES, P., SMEJKAL, V.. E-government v České republice: právní a technologické aspekty. 2. podstatně přeprac. a rozš. vyd. Praha: Leges, 2012, s. 38-48.

Důležitý krok v decentralizaci veřejné správy vznikl v rámci samosprávných krajských zastupitelstev, jejichž kompetence byly vymezeny v souladu s kritériem nejvhodnější horizontální dělby, které zní: určitou kompetencí má být pověřen orgán, který má nejlepší objektivní podmínky pro možnost být informován o náležitostech nutných pro naplňování svých kompetencí.

Přesunem řady kompetencí výkonu státní správy z ústřední státní správy na krajské úřady, přesněji na úřady krajského zastupitelstva a přesunem řady kompetencí výkonu státní správy ze 72 okresních úřadů na 205 vybraných obecních úřadů, neboli úřadů obecního zastupitelstva byl krok v dekoncentraci veřejné správy. Na základě toho byl položen základ pro přiblížení se veřejné správy občanům.

Dnešní podoba modernizace veřejné správy a její realizace v letech 2007 – 2015 směřuje ke službě obyvatelům Základem je princip dobré vlády, efektivní fungování a být výkonný orgán.

Klientský přístup veřejné správy v rámci veřejných služeb, naplňování potřeb obyvatelů, flexibilně reagovat na jejich požadavky a fungovat ekonomicky by mělo být základním principem. Přispívat k navyšování konkurenceschopnosti naší ekonomiky a zvyšovat kvalitu života občanů ČR.

Důležité prvky modernizace, které byly stanoveny v období 2007 – 2015 a označeny jako prioritní pro zvýšení efektivnosti veřejné správy, jsou následující:

- efektivní správa veřejných úřadů a přívětivý přístup v rámci veřejných služeb
- zapojování veřejnosti do přípravy vládních dokumentů
- informační a komunikační technologie, eGovernment
- dosažení evropských standardů veřejné správy
- snižování byrokratické zátěže
- snižování nadbytečné regulace
- vzdělávání úředníků
- nové formy řízení (např. managerem, New public management, model CAF)

Naplněním prioritních bodů modernizace stanovených pro období 2007 – 2015 dosáhne česká veřejná správa standardů a hodnot vyspělých světových zemí. Přiblíží se občanovi a stane se plnohodnotným a respektovaným článkem naší společnosti.

5 Datová schránka

Datová schránka dle § 2 ZEÚ je charakterizována jako „*elektronické úložiště, které je určeno k*

a) doručování orgány veřejné moci,

b) provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci,

c) dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob.“¹⁷

Jde o úložiště krátkodobé. Datové zprávy jsou zde uchovávány po dobu 90 dnů. Služba Datový trezor umožňuje dlouhodobé uchování zpráv. Jedná se o placenou službu, kterou poskytuje v České republice Česká pošta. V menším množství je také používána služba s neomezeným archivováním datových zpráv s názvem Komfortní datová schránka. Tato služba umožňuje přístup do datové schránky pomocí elektronického internetového bankovníctví, které je poskytováno na základě § 14a ZEÚ svým klientům bezplatně Československou obchodní bankou, a.s.¹⁸

U každé datové schránky je vlastní jedinečný identifikátor, který nelze zaměnit s žádným dalším identifikátorem, který je využíván orgány veřejné správy a který byl vytvořen správcem systému datových schránek. Identifikátor se vytváří automaticky s využitím příslušných algoritmů pro náhodné generování čísel.¹⁹

Zřídit datovou schránku lze buď přímo ze zákona, nebo na žádost. Zřízení datové schránky na žádost udělá Ministerstvo vnitra do tří pracovních dnů ode dne, kdy podáte žádost. Samozřejmě pouze v případě, pokud jsou splněny všechny potřebné náležitosti stanovené v ZEÚ. Pokud žádost nevyhoví, Ministerstvo vnitra Vás vyzve k odstranění nedostatků. Pokud je neodstraní, datová schránka nebude zřízena a současně Vás o tom informuje. ZEÚ současně stanovuje pro fyzické osoby, podnikající fyzické osoby i pro právnické osoby možnost zřídit jednu datovou schránku konkrétního typu.

¹⁷ Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ BUDIŠ, P., HŘEBÍKOVÁ, I. Datové schránky. Vyd. 1. Praha : Anag, 2010. s.204-208

¹⁹ Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů.

ZEÚ uvádí čtyři typy datových schránek dle vlastníka:

- fyzická osoby
- podnikající fyzická osoba
- právnická osoba
- orgán veřejné moci

U fyzické osoby je zřizována datová schránka pouze na vlastní žádost. Fyzická osoba sama rozhoduje, zda bude s úřady veřejné správy komunikovat papírově, či elektronickou formou, a to pomocí datové schránky, nebo využitím elektronického podpisu. Všechny fyzické osoby mohou být vlastníkem pouze jedné datové schránky určené pro fyzické osoby.²⁰

Dalším uváděným druhem je datová schránka pro podnikající fyzické osoby, kterou je možno zřídit ve většině případů také na žádost, výjimkou jsou advokáti, daňoví poradci a insolvenční správci, kteří mají datovou schránku zřízenou ze zákona. Pro podnikající fyzické osoby, které nepatří do zmiňovaných třech skupin, je pak zřízení datové schránky na jejich vlastním uvážení.

Třetím typem je datová schránka pro právnické osoby, kterou stát zřizuje ze zákona právnickým osobám zřízeným ze zákona, právnickým osobám zapsaným v obchodním rejstříku a organizačním složkám podniku zahraniční právnické osoby evidovaným v obchodním rejstříku. Zbylé právnické osoby si mohou datovou schránku zřídit na vlastní žádost. Zajímavý efekt se projevil u právnických osob evidovaných v obchodním rejstříku. Efekt se zakládá na skutečnosti, že došlo k vyčištění obchodního rejstříku o tzv. mrtvé firmy. Odhalení proběhlo na základě vrácení 1/3 obálek jako nedoručitelné.

Čtvrtým druhem je datová schránka pro orgány veřejné moci. Orgány veřejné moci mají datovou schránku zřízenou ze zákona. Orgány veřejné moci mohou mít i více datových schránek. Je to podmíněno žádostí o jejich zřízení. Důvodů, proč si orgány veřejné moci zřizují více schránek, je více. Například jím může být jeho vnitřní organizační členění.

U datových schránek rozdělujeme podle subjektů držitele datové schránky. Jsou to osoby, které mají přístup do datové schránky:

²⁰ LAPÁČEK, J. Jak na datovou schránku a elektronickou komunikaci s úřady. Brno : Computer Press, 2012. s. 67-73.

- osoba oprávněná
- osoba pověřená
- administrátor

Držitelem datové schránky nazýváme osobu, pro kterou byla datová schránka zřízena. U osob pro datové schránky fyzické osoby a pro datové schránky podnikající fyzické osoby je držitel datové schránky a oprávněná osoba stejná. U datových schránek pro právnické osoby je držitelem právnická osoba a osobou oprávněnou statutární orgán, vedoucí organizační složky podniku zahraniční právnické osoby nebo člen statutárního orgánu. U datových schránek orgánu veřejné moci je držitelem a oprávněnou osobou vedoucí toho orgánu.

V systému datových schránek figurují také osoby tzv. pověřené, které mohou být pouze fyzické osoby. Ve skutečnosti to bývají hlavně zaměstnanci držitele datové schránky. Osobám pověřeným umožňují přístup dle potřeby a požadavků osoby oprávněné, případně administrátoři. Administrátor je fyzická osoba, která provádí činnost vůči osobám pověřeným a ministerstvu. V praxi jsou to nejčastěji správci informačního systému.

Do datových schránek je tedy umožněno přistupovat více osobám s rozdílnými oprávněními. Ne všechny z nich ale mohou dle oprávnění svým přihlášením do datové schránky provést doručení příslušných datových zpráv dle § 17 odst. 3 ZEÚ. Informační služba sama vyhodnocuje, zda příslušná osoba, která je v datové schránce přihlášená, má na základě svých oprávnění přístup k dané datové zprávě. Po úkonu odesílatel dostane oznámení o doručení.²¹

5.1 Datová zpráva

Datové zprávy můžeme definovat (podle ZEP) jako „*elektronická data, která lze přenášet prostředky pro elektronickou komunikaci a uchovávat na technických nosičích*“

²¹ VANÍČEK, Z. a kol. Právní aspekty eGovernmentu v ČR. Praha: Linde, 2011, s. 16.

dat, používaných při zpracování a přenosu dat elektronickou formou, jakož i data uložená na technických nosičích ve formě datového souboru.“²²

Datovou zprávu tvoří obálka, která obsahuje hlavně údaje o odesílateli a příjemci zprávy, věci, čísla jednacího, dále obsah, který je vytvářen různými přílohami ve standardizovaných formátech, které jsou ustanoveny výčtem v příloze 3 k vyhlášce č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání informačního systému datových schránek, ve znění pozdějších předpisů.²³

Velikost pro datovou zprávu, kterou můžete informačním systémem datových schránek poslat, byla stanovena na 10 MB. Toto omezení se v dotazníkovém šetření také objevilo jako nedostatek.

²² Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů.

²³ SMEJKAL, V. Elektronický podpis jako nástroj pro zvýšení bezpečnosti informačních systémů. Brno : Vutium, 2003. s. 18-22.

6 Běžné chování uživatelů datových schránek znamená bezpečnostní problém

Každý den dochází k mnoha pokusům o útoky na servery a počítače připojené k internetu a jen naivní člověk by si mohl myslet, že si hackeři nechají ujít příležitost zkusit změřit své síly s novinkou v elektronické komunikaci – systémem datových schránek.

Nabourat se přímo do informačního systému datových schránek nebude zcela snadná záležitost. Mnohem jednodušší je soustředit se na samotného uživatele, na kterého lze relativně snadno útočit známými typy útoků, které se pokusím níže prezentovat.

Standardní firewally, kterými jsme převážně chráněni, v takovém případě před útoky uživatele neochrání. Dokonce uživatelské jméno, heslo a ani přihlašování certifikátem nezaručuje ochranu před nabouráním či zneužitím schránky. Jak vysvětluje soudní znalec v oboru bezpečnosti počítačových systémů Roman Pavlík. Mezi typy útoků na uživatele datových schránek patří:

Tab. 1.: Typy možných útoků na uživatele datových schránek²⁴

Typ útoku	Kvalifikace	Příležitost	Riziko
Útok na servery datových schránek	vysoká	malá	malá
Útok na šifrovací algoritmy	vysoká	malá	malá
Útoky na klienta			
1) fyzické odcizení obálky, hesla, počítače	střední	malá	malá
2) bezpečnost prostředí (DNS, host záznamy, operační systém)	střední	střední	střední
3) bezpečnost aplikací (spisová služba, webové aplikace, ...)	střední	střední	střední

²⁴ PAVLÍK R. Běžné chování uživatelů datových schránek znamená bezpečnostní problém. Egovernment č. 4/2009 [cit. 23. 10. 2016] Dostupné z: <http://www.egovernment.cz/archiv/2009%204.htm>

4) chování uživatele u PC (certifikáty, phishing, instalace SW, varování)	nízká	velká	velká
5) sociální útoky (vyzrazení přihlašovacích údajů)	nízká	velká	velká

6.1 Phishingový útok

Phishing je druh sociálního inženýrství (internetového podvodu), kterým se podvodníci snaží z uživatelů vylákat jejich přístupové údaje. Informace mohou získat např. pomocí podvodných e-mailů, které se na první pohled tváří, že byly odeslány přímo z informačního systému datových schránek, a na základě toho přesvědčí uživatele.²⁵

6.2 Odcizení hesla z klávesnice

Nebezpečný software, tzv. keylogger, se dostane do počítače nejčastěji pomocí viru. Slouží k zachytávání stisků jednotlivých kláves, převážně hesel, pro útočníka a ty může přeposílat např. na email útočníka.

6.3 Krádež relace

Další riziko nastává při ztrátě notebooku či jiného zařízení, kde má jeho uživatel uloženy tzv. cookies, tedy záznamy, které slouží k vytvoření připojení k datové schránce. To bohužel stačí útočníkovi, aby odcizil identitu majitele a mohl se za něj vydávat. Podobně může útočník díky chybám v internetových prohlížečích odposlechnout síťový provoz mezi uživatelem a serverem a vydávat se za uživatele.

²⁵ PETERKA, J. První spam v datové schránce přišel i těm, kdo žádný souhlas neudělili. LUPA.cz: Sever o českém internetu [online]. Publikováno 25. 4. 2013 [cit. 23. 10. 2016]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/prvni-spam-v-datoveschrance-prisel-i-tem-kdo-zadny-souhlas-neudelili/>

6.4 Napadení služby DNS (tzv. DNS poisoning)

Pokud se chce útočník dostat mezi uživatele a datovou schránku, může využít napadení služby DNS. DNS je služba, která zajišťuje překlad doménových jmen na IP adresu.

Pokud útočník ovládne server poskytovatele internetu, může potom komunikaci počítače zachytávat a měnit. Může pak např. zmást uživatele, který se bude chtít dostat na www.mojedatovaschranka.cz a podstrčí mu IP adresu třeba svého již připraveného podvodného serveru a získat tak jeho přihlašovací údaje.

7 Bezpečnost datových schránek

Pro přístup do datové schránky je požadováno uživatelské jméno a heslo. Nikdy nezachovávejte první heslo zasláné poštou. Pravidla pro tvorbu nového hesla musí splňovat nejméně 8 znaků a obsahovat kombinaci malých a velkých písmen, speciálních znaků (diakritika) a číslic. Dále je velice doporučováno zabezpečit přihlášení do datové schránky pomocí certifikátu.

7.1 Další bezpečnostní pravidla²⁶

Aktualizace operačního systému a použití bezpečnostních programů

Vysoce se doporučuje používat jenom legální operační systém a bezpečnostní programy, které jsou pravidelně aktualizovány. Optimální je mít povolenou službu pro automatické aktualizace. Doporučená pravidla a nastavení nejefektivněji ochrání Váš osobní počítač.

Stejná pravidla jako pro přístup k internetovému účtu v bance

Hlavní bezpečnostní riziko pro přístup do datové schránky je dáno i celkovým chováním uživatele. Při přihlášení do datové schránky doporučuji proto ukončit všechny ostatní aplikace, využívající připojení k internetu.

Instalujte osvědčenou antivirovou aplikaci

Pro zabezpečení před počítačovými viry je nutné využívat kvalitní a pravidelně aktualizovanou antivirovou aplikaci. Než se rozhodnete přihlásit do datové schránky zkontrolujte, že na počítači máte antivirovou aplikaci nainstalovanou, aktualizovanou, a aktivní pro kompletní ochranu.

²⁶ Bezpečnost datových schránek. Datové schránky [online] Publikováno 6. 6. 2010 [cit. 23.10.2016] Dostupné z: <http://www.datoveschranky.eu/prakticky-navod/bezpecnost-datovych-schranek>

Využívejte kvalitní osobní firewall

Firewall je často opomíjený bezpečnostní aplikace, která zabezpečuje komunikaci počítače s ostatními počítači.

Zálohujte svá důležitá data

Ztráta dat, včetně důležitých dat vložených do systému datových schránek, může být neobnovitelná.

Používejte bezpečné bezdrátové připojení

Při připojení k nezabezpečené bezdrátové síti existuje nebezpečí odposlechu komunikace.

Nedůvěřujte neověřeným zprávám

Do informačního systému datových schránek přistupujeme pouze zabezpečenou metodou. Nikdy nevyžaduje vložení přihlašovacích údajů, či jiných citlivých informací.

Využívejte pouze legální software z důvěryhodných zdrojů

Základním principem zachování bezpečnosti systému je bezpodmínečné instalování pouze bezpečného a legálního softwaru.

8 Využití datových schránek

8.1 Ekonomické hledisko

Provoz celého informačního systému datových schránek je hrazen státem ze státního rozpočtu, přesněji z financí vyčleněných dle stanovení Ministerstva vnitra pro účel z oddílu všeobecné pokladní správy.

V letech 2009 – 2012 bylo placeno České poště, s. p. za správu datových schránek ve vázanosti na počtu odeslaných datových zpráv. Průměrná cena za jednu odeslanou datovou zprávu zobrazuje tabulka číslo 2. Od roku 2013 byla zavedena roční paušální odměna ve výši 500 miliónů bez DPH.

Tab. č. 2: Průměrné náklady na transakci (v Kč vč. DPH)²⁷

Rok	Celkové náklady na provoz systému DS	Počet transakcí (v daném roce)	Průměrná cena za transakci
2009	205 930 629,78	2 623 336	78,50
2010	988 693 089,60	27 550 696	35,89
2011	926 084 104,40	34 920 869	26,52
2012	803 681 921,00	45 425 041	17,69
CELKEM	2 924 389 744,78	110 519 942	26,46

Ministerstvo vnitra uvedlo, že projekt zavedení datových schránek pokládá za „úspěšný, hojně využívaný a velmi efektivní“. Současně sdělilo, že při roční paušální úhradě ve výši 500 miliónu korun českých a při odhadovaném počtu 50 milionů odeslaných datových zpráv bude jednotková cena zprávy 10 Kč bez DPH. Ve srovnání s doporučeným dopisem, kde cena jednoho činí 29 Kč (v roce 2012, dnes je cena 38 Kč). V roce 2013 bylo předpokládaných 50 miliónů zpráv překročeno a celkem bylo

²⁷ Datové schránky: socio-ekonomická studie 2014 [online]. ICT UNIE o.s. a CEVRO Institut, o.p.s., 2014, 87 s. [cit. 12. 1. 2017]. Dostupné z: http://www.ictu.cz/fileadmin/docs/Akce_Spis/TEXTOVE_DOKUMENTY/2014/ICTU-brozura-ISDSstudie-nahled.pdf

odesláno 55 022 679 datových zpráv. Cena jedné datové zprávy pak vyšla na něco málo přes 9 Kč bez DPH.²⁸

Ekonomickým hlediskem se zabývaly rovněž ICT UNIE o.s. a CEVRO Institut, o.p.s. Tyto firmy vypracovaly socio-ekonomickou studii zaměřenou na datové schránky. Studie obsahuje také informaci, dle které byl ekonomický přínos datových schránek za období 2009 – 2013 celkem 3,5 miliardy Kč. Odhad byl velmi optimistický, ale ve studii nebyly zahrnuty některé související náklady (např. náklady na software, školení uživatelů nebo náklady na trvalé archivaci datových zpráv).

8.2 Různé statistiky informačního systému

Dne 14. 5. 2014 existovalo celkem 589 880 datových schránek, z toho 92 % bylo zpřístupněných. 80 % zpřístupněných datových schránek tvořily datové schránky pro právnické osoby v počtu 434 178, datové schránky pro podnikající fyzické osoby v počtu 58 322 a pro fyzické osoby v počtu 42 469 a datových schránek pro orgány veřejné moci bylo zpřístupněno celkem 8 354. Více viz následující tabulka číslo 3.

Tab. č. 3: Počty zřízených a zpřístupněných datových schránek²⁹

Počet ze zákona zřízených datových schránek pro	orgány veřejné moci	8 159	1,68 %
	právnické osoby dle § 5 odst. 1 ZEÚ	459 262	94,38 %
	podnikající fyzické osoby	19 201	3,95 %
	celkem	486 622	100,00 %
Počet na žádost zřízených datových schránek pro	fyzické osoby	48 298	46,77 %
	podnikající fyzické osoby	47 523	46,02 %
	orgány veřejné moci	777	0,75 %
	právnické osoby	6 660	6,45 %

²⁸ Datové schránky přinesly zrychlení a zlevnění komunikace. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, publikováno 23. 9. 2013 [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-prinesly-zrychleni-a-zlevneni-komunikace.aspx>

²⁹ Tamtéž

	celkem	103 258	100,00 %
Celkem zřízených datových schránek	ze zákona i na žádost	589 880	100,00 %
Počet zpřístupněných datových schránek	fyzické osoby	42 469	7,82 %
	podnikající fyzické osoby	58 322	10,73 %
	orgány veřejné moci	8 354	1,54 %
	právnícké osoby	434 178	79,91 %
	celkem	543 323	100,00 %
Podíl zpřístupněných datových schránek	na celkovém počtu zřízených datových schránek	543 323	92,11 %

Ke dni 14. 5. 2014 bylo celkem v informačním systému datových schránek přeneseno 191 973 899 datových zpráv. Více než 86 % odeslaly orgány veřejné moci. Exekutoři odeslali více než 33 % z celkového počtu přenesených datových zpráv. 97,25% činila úspěšnost doručení přihlášením, což je velmi vysoké číslo. Podrobněji viz tabulka číslo 3.

Tab. č. 4: Počty odeslaných, dodaných a doručených datových zpráv³⁰

Počet datových zpráv odeslaných z datové schránky (§ 17 - § 18 ZEÚ)	fyzické osoby	347 194	0,18 %
	podnikající fyzické osoby	982 942	0,51 %
	advokáti	1 768 672	0,92 %
	daňoví poradci	200 405	0,10 %
	insolvenční správci	391 429	0,20 %
	orgány veřejné moci	98 064 982	51,08 %
	notáři	2 506 555	1,31 %
	exekutoři	65 933 080	34,34 %
	právnícké osoby	21 778 640	11,34 %
	celkem	191 973 899	100,00 %

³⁰ Datové schránky přinesly zrychlení a zlevnění komunikace. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, publikováno 23. 9. 2013 [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-prinesly-zrychleni-a-zlevneni-komunikace.aspx>

Poštovní datové zprávy (§ 18a ZEÚ)		62 010	0,03 %
Celkem odeslaných datových zpráv	§ 17, § 18, § 18a ZEÚ	192 035 909	100,00 %
Počet dodaných a doručených datových zpráv	dodáno	192 035 909	100,00 %
	doručeno fikcí	5 270 419	2,74 %
	doručeno přihlášením	186 746 567	97,25 %
	doručeno celkem přihlášením + fikcí	192 016 986	99,99 %
	nedoručitelné	18 923	0,01 %

8.3 Přínos datových schránek

V předcházejících kapitolách již byly zmíněny některé výhody zavedení a provozování datových schránek. Zde se je pokusím shrnout:³¹

- větší rychlost
- vyšší efektivita doručování
- větší transparentnost
- možnost kontroly komunikace orgánů veřejné moci
- nastartování procesu elektronizace veřejné správy
- přiblížení veřejné správy občanům
- občan není vázán na úřední hodiny správního orgánu, ani na otvírací dobu pošty či kontaktního místa veřejné správy
- úkon vůči správnímu orgánu může učinit z domu či ze zaměstnání
- občan šetří čas i peníze
- datová zpráva je správnímu orgánu doručena prakticky ihned a zdarma
- informace o doručení datové zprávy jsou okamžitě dostupné v informačním systému (občan má jistotu, že jeho podání správní orgán obdržel). Stejná výhoda

³¹ Datové schránky přinesly zrychlení a zlevnění komunikace. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, publikováno 23. 9. 2013 [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-prinesly-zrychleni-a-zlevneni-komunikace.aspx>

je i při vyzvedávání dokumentu. Občan nemusí utíkat z práce na poštu, ale vše vyřeší odkudkoliv, kde se dá přihlásit do datové schránky

- některé služby poskytované veřejnou správou (standardně jsou zpoplatněny a současně je nutné si o ně zažádat), jsou občanovi zpřístupněnou datovou schránku nabízeny zdarma a automaticky (např. zasílání záznamu o využívání údajů v základním registru)
- poskytování služby CzechPOINT@home pouze držitelům datových schránek
- zasílání vyrozumění držiteli cestovního dokladu o skončení jeho platnosti 60 dní před jejím vypršením
- snadnější možnost podání žádostí o voličský průkaz.

Využití systému datových schránek je podmíněno připojením k internetu. Český statistický úřad v roce 2013 vydal informace, kde z kategorie osob starších 16 let využívalo internet ve vztahu k veřejné správě:³²

- vyhledávání informací 26 % (absolutně 2,2 miliónů jednotlivců)
- komunikace skrze e-mail a stahování formulářů 12 %
- online vyplnění a odeslání formuláře 7 % osob z předcházející kategorie

Na základě předcházejících informací, přesněji ke zjištěnému počtu zpřístupněných datových schránek, je patrné, že jedno procento fyzických a podnikajících fyzických osob využívající datové schránky jako prostředek komunikace s veřejnou správou, což je velmi nízký výsledek.

V případě podniků, kde jsou evidovány informace o používání internetu ve vztahu k veřejné správě k roku 2012, jsou data o mnoho přijatelnější:³³

- 92 % podniků vyhledávalo potřebné informace
- 90 % si stáhlo formulář z webu veřejné správy
- 81 % tento formulář i vyplnilo a odeslalo online
- 64 % využívalo datové schránky v komunikaci se správními orgány
- 35 % využívalo elektronického podpisu s 35 %.

³² Datové schránky přinesly zrychlení a zlevnění komunikace. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, publikováno 23. 9. 2013 [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-prinesly-zrychleni-a-zlevneni-komunikace.aspx>

³³ Tamtéž

Velikým faktorem vysokého počtu podniků komunikujících se správním orgánem přes datové schránky je s velkou pravděpodobností podmínka, že mají povinnost zřízení datové schránky ze zákona.

8.4 Budoucnost

Datové schránky jsou efektivním, rozšiřujícím se komunikačním systémem s vysokým potenciálem. Bohužel však u něj nalezneme i poměrně mnoho nedostatků, převážně způsobené nedostatečnou právní úpravou. Na potřebu novelizace ZEÚ v případě určení okamžiku učinění podání vůči orgánu veřejné moci upozornilo Ministerstvo vnitra i Ústavní soud. Zákonodárci by v tomto ohledu měli být schopni reagovat rychleji.

Důležitým faktorem, ve vztahu k podnikajícím fyzickým osobám, je pozitivní motivace k využívání služeb eGovernmentu ve smyslu veřejné správy jako pozitivní služby pro veřejnost. Pozitivně by mohlo působit např. snížení výše správního poplatku za autorizovanou konverzi dokumentů. Současně bych veřejně informoval o seznamu autorizovaných inteligentních formulářů. Jeho postupné rozšiřování může mít vliv na využívání elektronické komunikace s veřejnou správou. Obzvláště pokud vezmeme v potaz velké procento lidí hledající informace na internetových portálech veřejné správy.

Tuto informaci nalezneme i v dokumentu *Strategický rámec rozvoje veřejné správy a eGovernmentu 2014*, na základě kterého by do roku 2020 mělo být posláno 85 % všech podání elektronicky.³⁴

³⁴ Strategický rámec rozvoje [online] MVČR. 2016 [cit. 12. 1. 2017] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/strategicky-ramec-rozvoje.aspx>

9 Přínos datových schránek v ČR se zaměřením na obce Jihočeského kraje

Již více než sedm let uběhlo od spuštění provozu systému datových schránek. Tento státní projekt se převážně na začátku svého působení setkal spíše s negativní kritikou.

Systém datových schránek byl kupříkladu kritizován za nedostatečnou informovanost, objevovaly se narážky na neintuitivní ovládání nebo málo funkcí.

Cílem tohoto šetření bylo prověřit, jaký přínos mělo zavedení systému datových schránek pro obce Jihočeského kraje a s tím související modernizací veřejné správy s využitím možností informačních a komunikačních technologií.

Na počátku v rámci výzkumu byly stanoveny následující hypotézy, které se buď potvrdí, či vyvrátí:

1. Uvedení datových schránek do plného provozu přineslo časovou a ekonomickou úsporu v pracovním procesu.
2. Zavedení systému datových schránek vedlo k modernizaci informačních a komunikačních technologií v obcích Jihočeského kraje.
3. Práce se systémem se stala pravidelnou součástí fungování obce v Jihočeském kraji.

Samotné šetření má dvě části. V první části byly získávány informace pomocí dotazníkového šetření. K získání dat byla použita služba od společnosti Google. Jedná se o webové formuláře služby GoogleDocs, kde byl následně dotazník publikován. Malé množství dotazníků bylo připraveno v papírové podobě.

Elektronický způsob je velmi oblíbený a přívětivý svojí formou pro cílové respondenty. Papírová podoba byla volena, pouze jako záchranná forma. Samozřejmě, že webový formulář je i výhodný pro následující zpracování.

Šetření proběhlo v první vlně prostřednictvím elektronické pošty. Bylo osloveno celkem 72 obcí Jihočeského kraje. Bohužel odezva byla velmi nízká. Rozeslání bylo opakováno a po druhém rozeslání bylo provedeno telefonické oslovení.

Necelá polovina obcí přislíbila vyplnění, současně byl také požádán starosta obce Borovany o doporučení. Zde je nutno starostovi obce Borovany poděkovat, protože všechny doporučené obce dotazník vyplnily. Konečné číslo bylo nakonec 16 obcí, tedy návratnost 22.2 %. Je potřeba znovu poděkovat starostovi obce Borovany a všem dalším obcím, které dotazník vyplnily.

Realizaci šetření předcházelo nastudování potřebné literatury sestavení dotazníku a test na pokusném respondentovi, kterým byl kolega z práce, který s datovými schránkami pracuje.

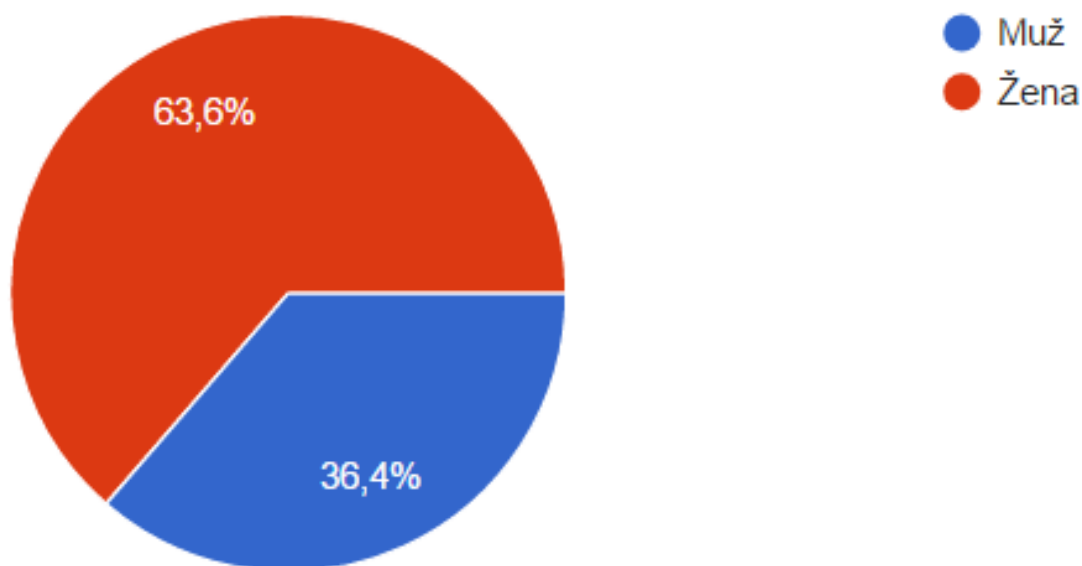
Dotazník proběhl v měsíci březnu a zčásti v dubnu roku 2017. Dotazník byl nakonec dle telefonických reakcí zvolen anonymní a obsahuje 21 otázek. Dle zpětných reakcí, lze konstatovat, že jejich vyplnění nebylo příliš časově náročné.

Druhá část byla řešena pomocí polostrukturovaného rozhovoru. Osobně byl veden se starostou Borovan a s ostatními starosty přes mobilní telefon. Tato druhá část byla zaměřena na modernizaci informačních a komunikačních technologií v souvislosti se zavedením systému datových stránek. Zde po testování dotazníku bylo usouzeno, že technické otázky z oblasti informačních technologií nebudou vhodné, a že většina obcí nebude mít svého technického pracovníka. V průběhu rozhovoru se tento předpoklad potvrdil.

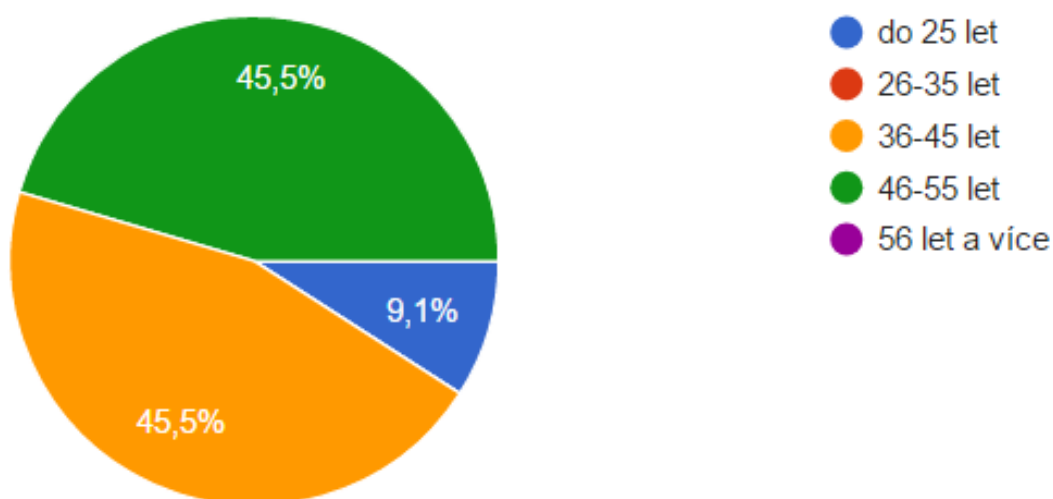
9.1 Dotazníkové šetření

Co se týká jednotlivých dotazů, na začátku jsou charakterizované sociodemografické údaje respondentů, aby bylo možné specifikovat jednotlivé respondenty. Ke zpracování dat bylo využito již zmiňované prostředí GoogleDocs, ze kterého byly vyexportovány a upraveny jednotlivé grafy do obrázků ve formátu png. Graf, který nevyhovoval požadavkům práce, byl vytvořen v aplikaci Microsoft Office Excel 2016.

Graf č. 1: Pohlaví³⁵

Graf č.2: Věk³⁶

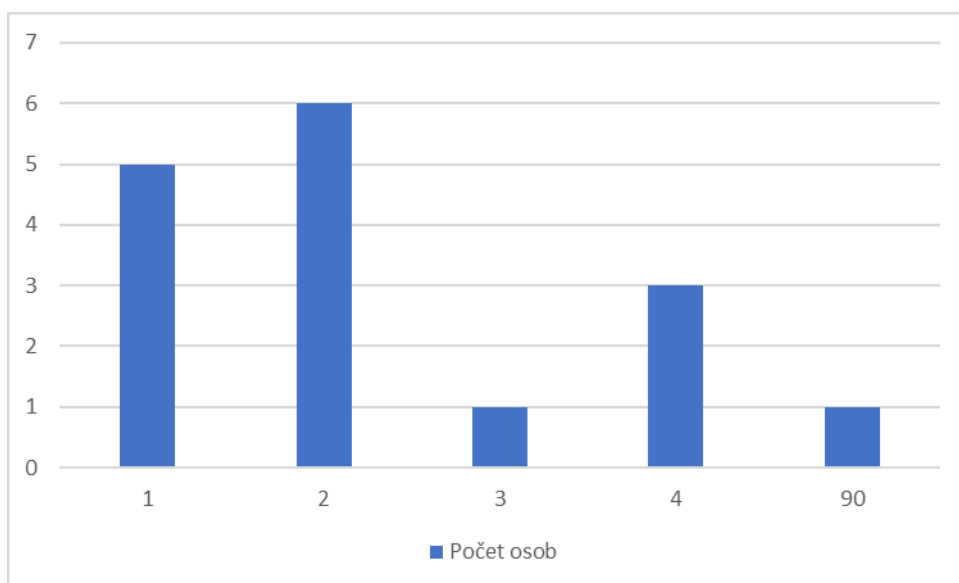

Z jednotlivých grafů je patrné, že většinu respondentů tvořily ženy 63,6 % ve věku 36 – 45 let a 46 - 55 let, celkově tvořily 91 %. Jako třetí byla položena otázka na pracovní pozici. Mezi respondenty bylo deset starostů/ starostek, jeden referent, dva administrativní pracovníci a třikrát sekretariát starosty. Při oslovení obcí byla snaha apelovat, aby dotazník vyplňovala osoba, která pracuje se systémem datových schránek. Z průzkumu vyplývá, že ve většině obcí, obzvláště v těch menších, datové schránky spravuje sám starosta/starostka.

³⁵ Vlastní zdroj.

³⁶ Vlastní zdroj.

Graf. č. 3: Počet osob obsluhující datovou schránku³⁷

Z grafu je patrné, že nejčastěji na obci pracuje s datovou schránkou jeden nebo dvě pověřené osoby. Velmi zajímavá byla odpověď z jedné větší obce, kde v dotazníku bylo uvedeno, že se schránkou pracuje cca 90 pověřených osob.

Další otázka by mohla být považována za nevhodnou do dotazníkového šetření. O to zajímavější ale byly odpovědi, konkrétně jak jednotliví respondenti charakterizovali datovou schránku. Otázka v dotazníkovém šetření zněla: „*Co je podle Vás datová schránka?*“. Nejčastější odpověď by se dala shrnout jako elektronická pošta. Zde jsou jednotlivé odpovědi:

- uložště odeslané a došlé pošty
- usnadnění práce
- elektronická schránka na dopisy
- v podstatě forma doručení, stejně tak jako zásilky přes Českou poštu či jiné dodavatele, osobní podání na podatelně, nebo e-mailová pošta
- elektronická pošta

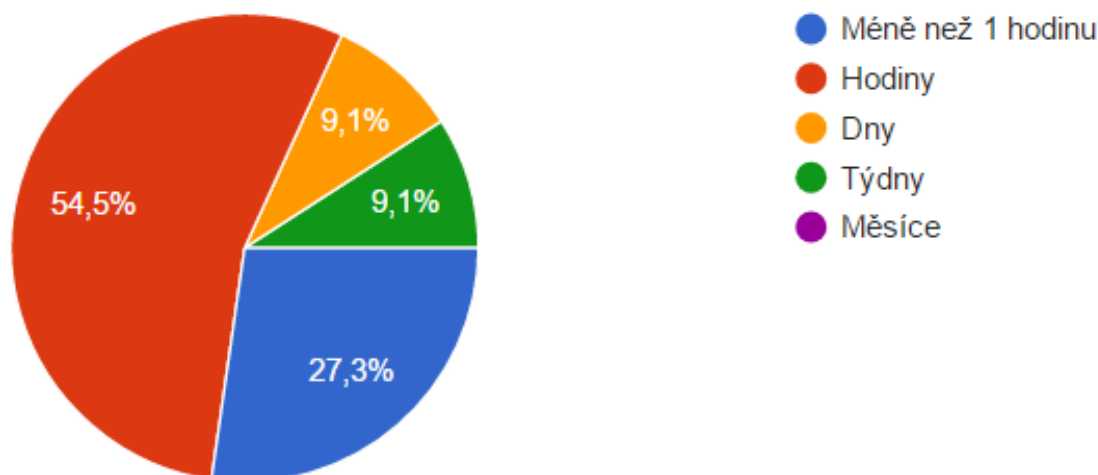
³⁷ Vlastní zdroj.

- rychlá pošta
- elektronické úložiště dat a jejich přenos mezi jednotlivými respondenty
- pošta
- trochu lépe zabezpečený e-mail
- lepší e-mail
- elektronická pošta
- zabezpečený email
- IT systém
- pošta
- úložiště pošty
- rychlejší elektronický systém

Zde je vybrána odpověď z jedné menší obce: „*usnadnění práce*“.

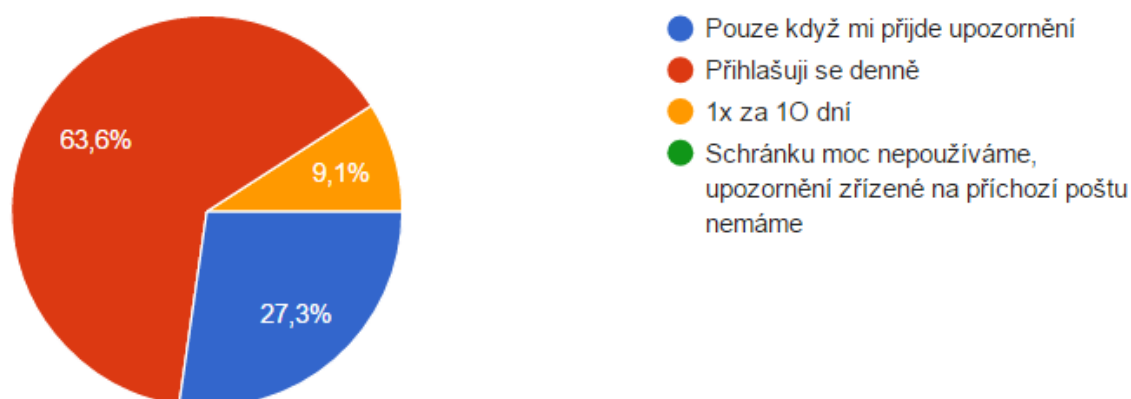
Následující otázky dotazníkového šetření byly věnovány využití systému datových schránek v obcích Jihočeského kraje. Zde naleznete i odpověď na třetí hypotézu: „*Práce se systémem se stala pravidelnou součástí fungování obce v Jihočeském kraji*“.

Graf. č. 4: Kolik času jste strávili/a seznámením se s fungováním datových schránek (či pověřená osoba/y)?³⁸

Tato otázka prokazuje, že původní neduhy systému byly odstraněny. Uživatelé datových schránek jsou si během několika hodin schopni osvojit tento systém. Uvádí to 81,8 % všech respondentů. 27,3 % si osvojilo tuto službu za méně než jednu hodinu. Pouze 9,1% potřebovalo na seznámení s aplikací několik týdnů. Osvojování systému v rádech několika měsíců neuvedl ve své odpovědi žádný respondent.

Graf č. 5: Jak často se do datové schránky přihlašujete?³⁹

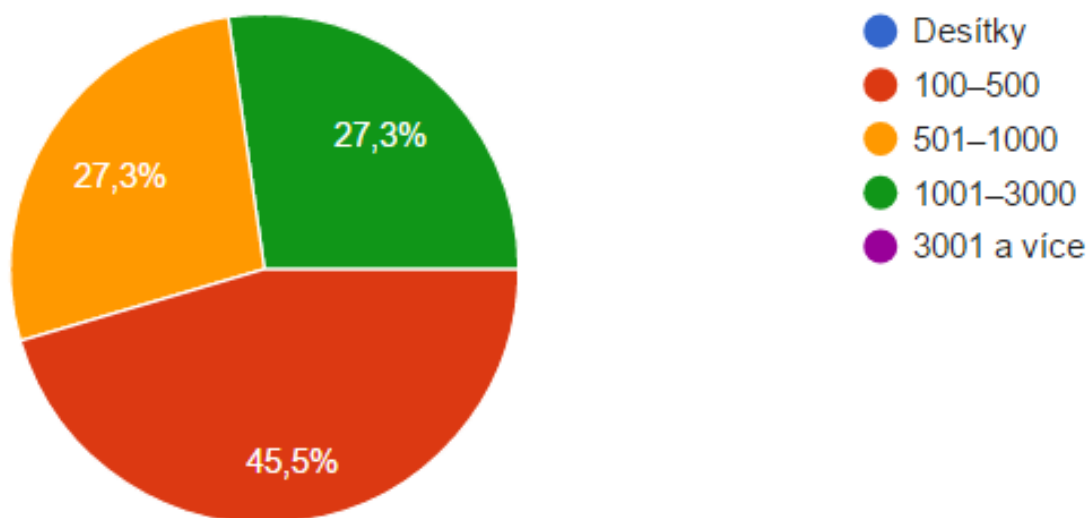

³⁸ Vlastní zdroj.

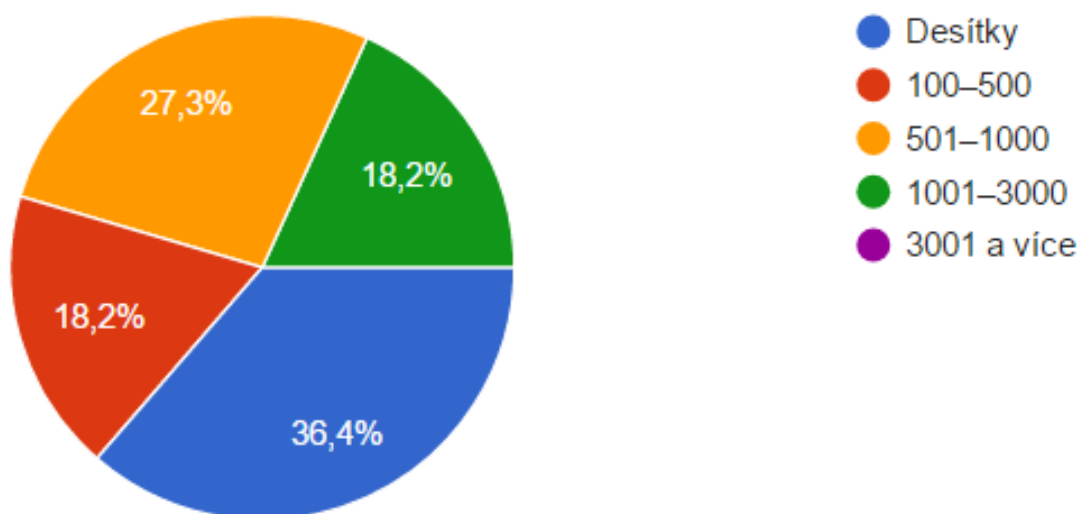
³⁹ Vlastní zdroj.

Z grafu je patrné, že více jak polovina obcí využívá systém datových schránek denně, přesněji 63,6 %. 27,3 % využívá výhodu systému, upozornění na příchozí poštu v systému datových schránek a přihlašuje se pouze po tomto upozornění. 9,1 % využívá schránku jen jednou za deset dní. Žádný respondent neuvedl, že schránku moc nepoužívá a současně nemá zřízené upozornění na příchozí poštu.

Graf č. 6: Kolik datových zpráv přibližně přijmete za rok prostřednictvím datové schránky?⁴⁰

Graf č. 7: Kolik datových zpráv přibližně odešlete za rok?⁴¹

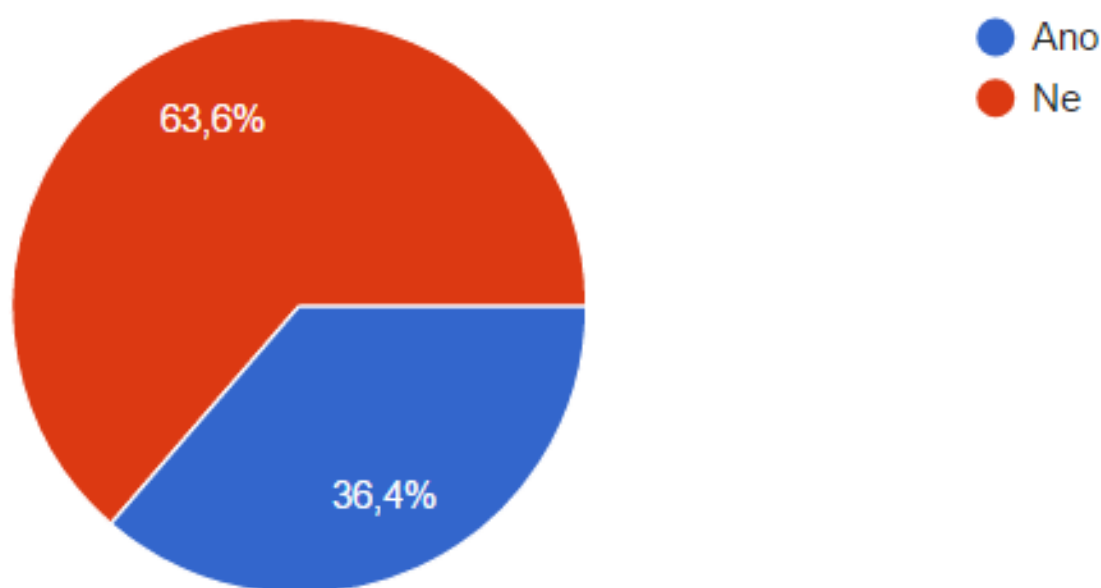

⁴⁰ Vlastní zdroj.

⁴¹ Vlastní zdroj.

Z grafů číslo 6 a 7 je patrné, že obce více zpráv v průměru přijmou, než odešlou. Přijmou nejvíce zpráv v rozmezí 100 - 500 zpráv za rok a to 45,5 %, zatímco odešlou 36,4 % - jen desítky zpráv. 27,3 % obcí odešle i přijme 501 – 1000 zpráv ročně. Za zmínku ještě stojí, že žádná obec nepřijme ani neodešle více jak 3001 zpráv ročně.

Graf č. 8: Používáte datové schránky pro doručování dokumentů soukromým subjektům?⁴²

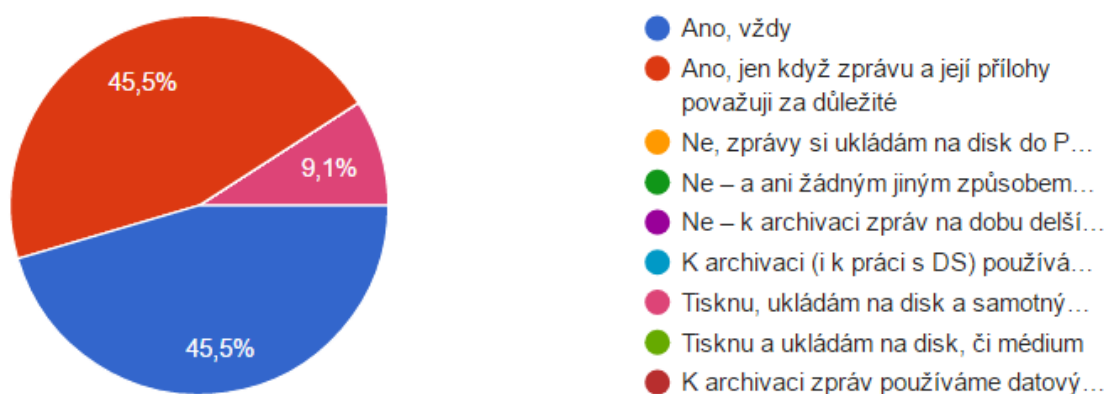

Na grafu číslo 8 je patrné, že až 63,6 % obcí nevyužívá systém datových schránek pro komunikaci se soukromými subjekty.

Nedílnou součástí každého systému v počítačové síti a obzvláště na internetu jsou možná rizika s tím související. V teoretické části bakalářské práce byly tomuto problému věnovány kapitoly, byly uvedeny některé možné způsoby útoku, ale i základní bezpečnostní pravidla, která by se měla dodržovat. Následující sled otázek je věnován nejen bezpečnosti, ale i prevenci.

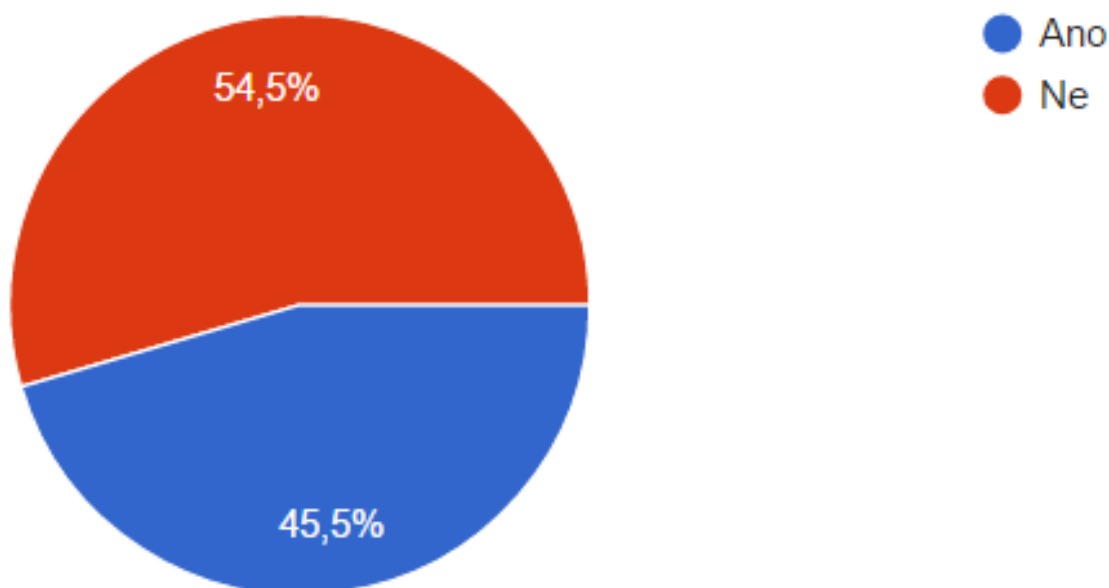
⁴² Vlastní zdroj.

Graf č. 9: Tisknete si přijaté zprávy z datových schránek do listinné podoby?⁴³

Bohužel, zde se do vytvořeného grafu nevešly kompletní možnosti. Veškeré možné odpovědi v úplném znění naleznete v příloze číslo 1, kde je uváděn kompletní dotazník, použitý v dotazníkovém šetření. Z obrázku je patrné, že vybrány byly pouze tři možnosti. Se 45,5 % to byly možnosti „Ano, jen když zprávu a její přílohy považuji za důležité“ a „Ano, vždy“. 9,1 % obcí zvolilo volbu „Tisknu, ukládám na disk a samotný disk také zálohuji“. Zde je nutno konstatovat, že přístup obcí je velmi chválehodný a minimálně všechny obce zálohují alespoň důležité zprávy.

Graf č. 10: Přistupujete do datové schránky prostřednictvím aplikace třetích stran (např. aplikace Microsoft Datové schránky, CCV Datová schránka,

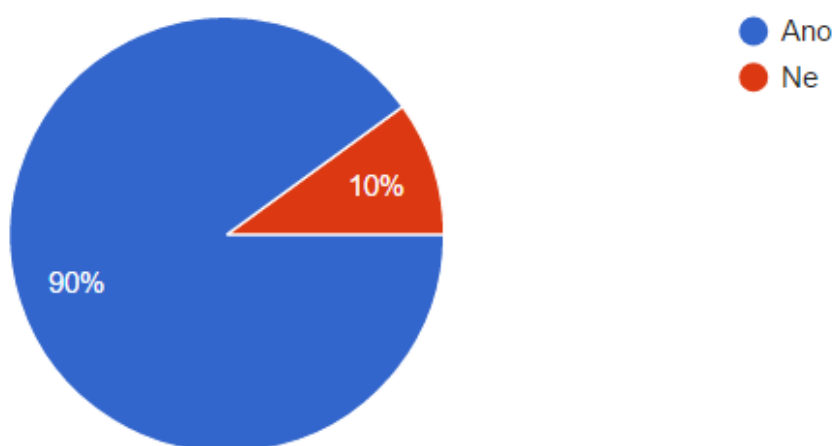

⁴³ Vlastní zdroj.

Recomando, www.datovkadomailu.cz aj.)?⁴⁴

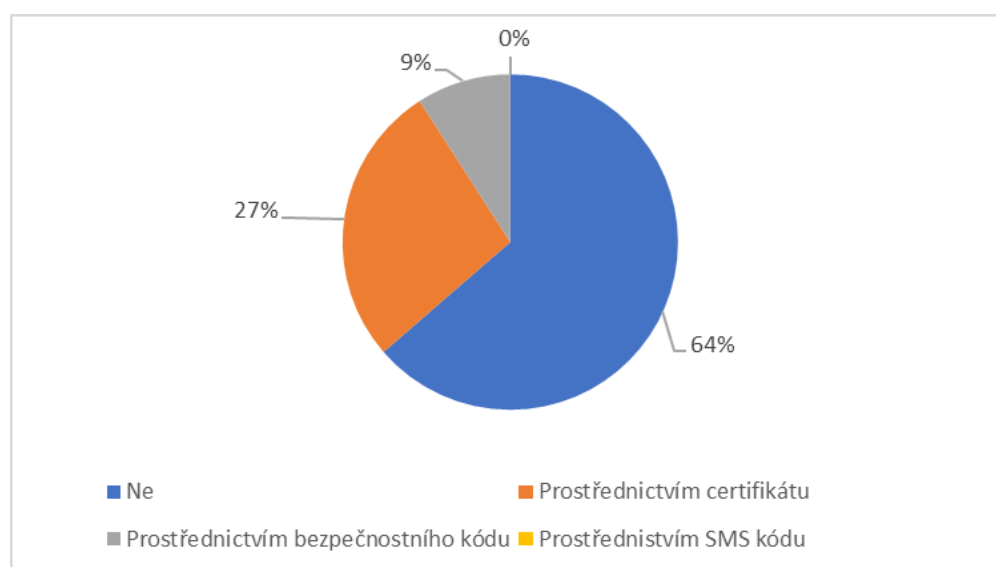
Předcházející otázka nepotřebuje delší komentář. 45,5 % obcí využívá k přístupu do systému datových schránek software 3 stran a 54,5 % používá oficiální stránky www.mojedatovaschranka.cz.

Graf č. 11: Přejde vám zabezpečení datových schránek jen pomocí jména a hesla dostatečné?⁴⁵

Zde jednoznačně vyplývá, že 90 % oslovených obcí považuje komunikační systém datových schránek za bezpečný.

Graf č. 12: Využíváte fakultativní (rozšířené) zabezpečení datových schránek?⁴⁶

⁴⁴ Vlastní zdroj.

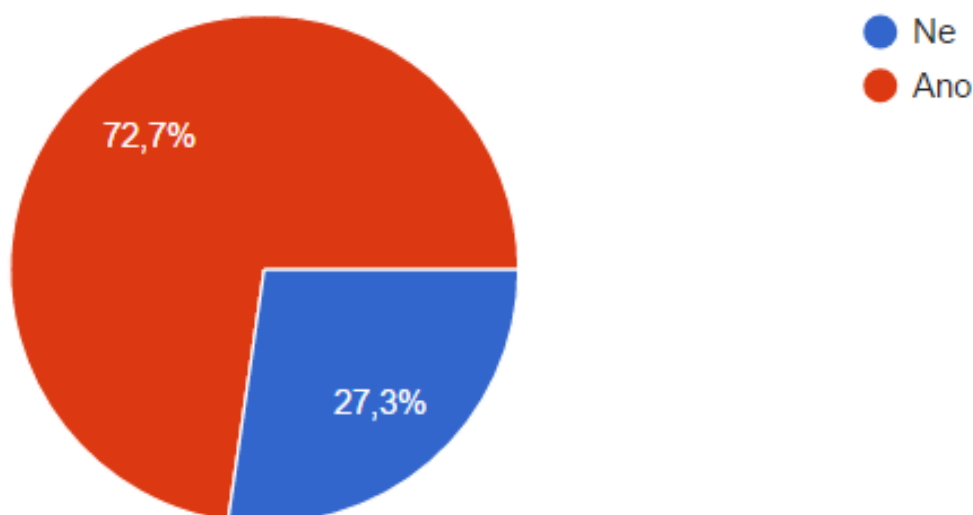
⁴⁵ Vlastní zdroj.

⁴⁶ Vlastní zdroj.

Z grafu číslo 11 se dala odpověď u grafu číslo 12 předpokládat. 64 % obcí v Jihočeském kraji nevyužívá rozšířené zabezpečení datových schránek. 27 % uvedlo, že má zakoupen certifikát, převážně od České pošty a 9 % používá bezpečnostní kód. Žádná obec nepoužívá SMS kód.

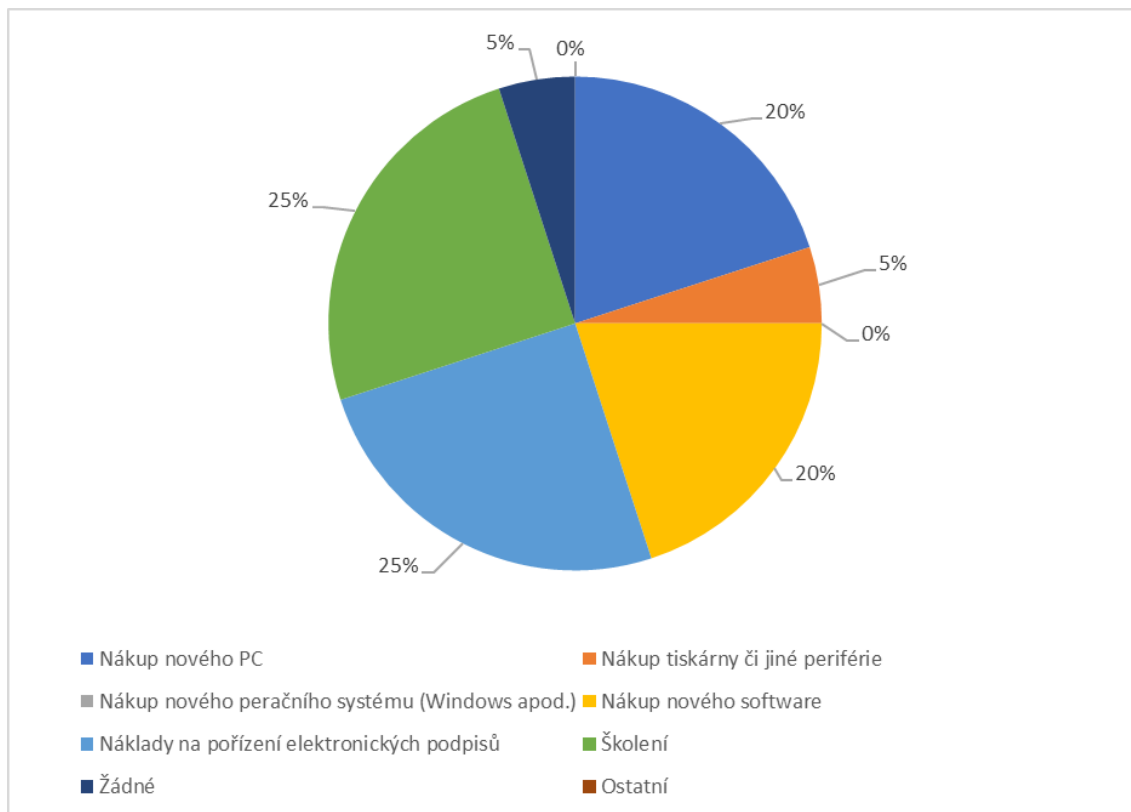
Následující otázky z dotazníkového šetření jsou zaměřeny na úsporu, jakou obcím přinesly datové schránky. Úspora není myšlena jen v oblasti vynaložených nákladů, ale i časového vytížení, personální a případně další. Z nasbíraných informací se pokusím potvrdit či vyvrátit hypotézu číslo jedna: „Uvedení datových schránek do plného provozu přineslo časovou a ekonomickou úsporu v pracovním procesu“.

Graf č. 13: Byli jste nuceni z důvodu povinnosti zavedení datové schránky vynaložit nějaké náklady na např. koupi nového počítače, nový software atd.?⁴⁷

⁴⁷ Vlastní zdroj.

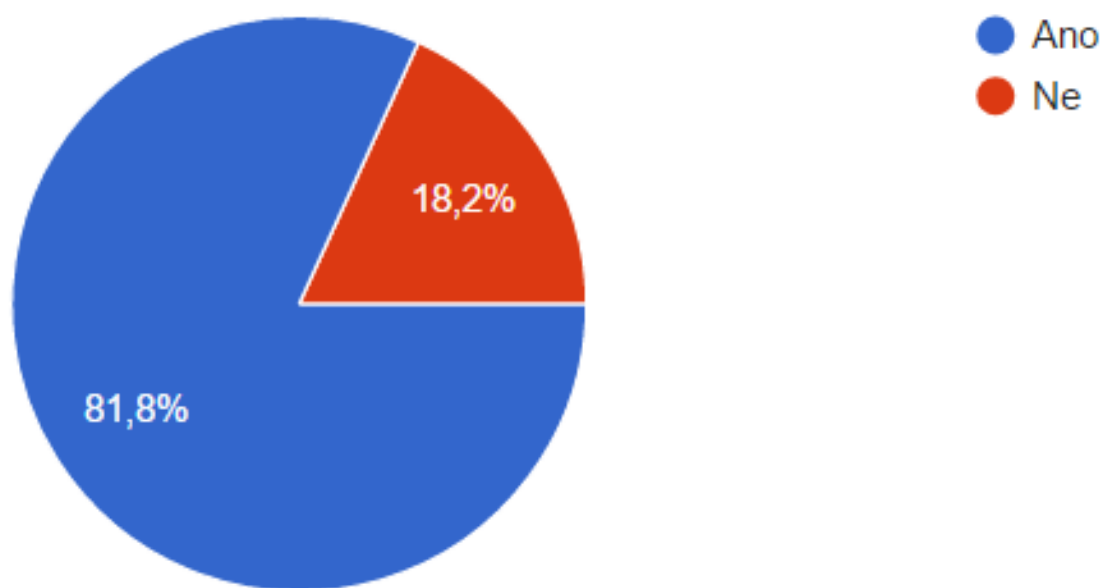
Graf č. 14: Byli jste nuceni z důvodu povinnosti zavedení datové schránky vynaložit nějaké náklady na např. koupi nového počítače, nový software atd.?⁴⁸

První dvě otázky z oblasti úspory poukazují na to, že 72,3 % obcí bylo nuceno vynaložit nějaké náklady na systém datových schránek. U druhé otázky měl respondent možnost zaškrtnout více možností. Nejčastěji musely obce investovat do školení a elektronického podpisu, tyto možnosti zvolilo 25 % respondentů. 20 % zaškrtnulo nákup nového PC a nákup nového softwaru. Pouze 5 % zvolilo nákup nové tiskárny nebo nevynaložili žádné výdaje. Bylo velmi překvapivé, že nikdo nevybral nákup nového operačního systému, který je zapotřebí při koupi nového PC. Z následujícího polostrukturovaného rozhovoru bylo zjištěno, že nákup operačního systému byl součástí pořízení nového PC, tzv. OEM licence.

⁴⁸ Vlastní zdroj.

Graf. č. 15: Považujete zavedení datových schránek pro Vás za úsporu?⁴⁹

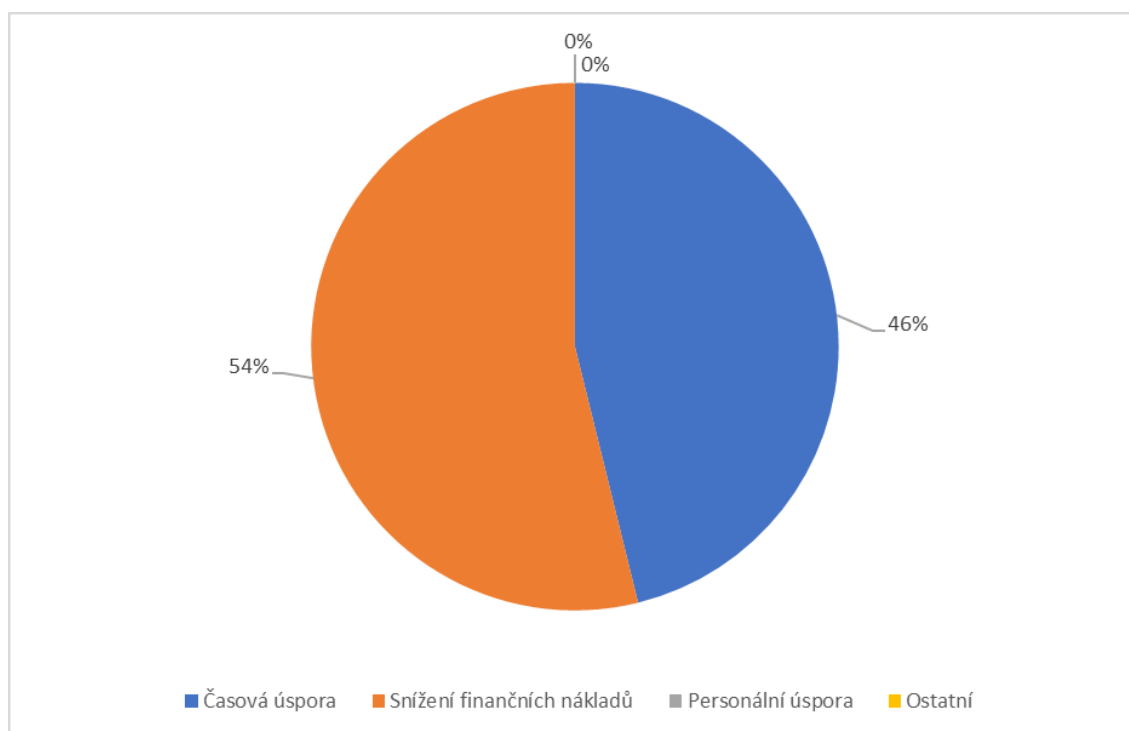

Z této otázky jednoznačně vyplývá, že systém datových schránek je u 81,8 % respondentů úsporný v různých faktorech. Pouze 18,2 % odpovědělo, že systém nepřináší úsporu. Tato informace je velmi pozitivní.

V následující otázce byly specifikovány jednotlivé druhy úspory, který tento systém může přinést. Součástí otázky byla přidána i možnost „*Ostatní*“ s volbou vyplnit svojí vlastní odpověď.

⁴⁹ Vlastní zdroj.

Graf č. 16: Rozved'te, v čem vidíte onu úsporu (odpovídáte, pokud jste v předcházející otázce odpověděli ANO).⁵⁰

U této odpovědi mohl respondent vybrat více možností, či doplnit svoji. Z grafu jednoznačně vyplývá, že hlavní přínos datových schránek je ve finanční a časové úspoře. Rozložení je přibližně stejné.

U otázek číslo 19 a 20 byly postupně položeny otázky, zda se obce setkaly s nějakými problémy při používání datových schránek. V případě kladné odpovědi, měli dotazovaní uvést, o jaké problémy se jednalo.

Odpovědi byly pro systém velmi pozitivní. Žádná obec neuvedla problém, který by vyplýval z technických potíží vyplývajících z chyby aplikace. Pouze jedna obec uvedla jednu skutečnost. Nebyla to chyba, ale technické omezení, které je nastaveno v systému. Přesná citace z dotazníku: „*velikost 20 MB - tuhle mi to zrovna nestačilo, musela jsem přílohy rozdělit do dvou zpráv*“.

V poslední otázce bylo cílem zjistit personální velikost jednotlivých úřadů. Výsledky jsou uváděny v následující tabulce. Z tabulky lze vyčíst, že v šetření se nachází jak velmi malé obce s jedním zaměstnancem, tak i velká obec s počtem sto zaměstnanců.

⁵⁰ Vlastní zdroj.

Tab. č. 5: Kolik zaměstnanců pracuje na úřadě⁵¹

Počet zaměstnanců	Počet obcí
1	4
3	3
4	3
5	1
13	1
15	2
17	1
100	1

9.2 Polostrukturovaný rozhovor

Jak již bylo zmíněno v předešlých kapitolách, rozhovor byl zaměřen na modernizaci obcí informačními a komunikačními technologiemi.

Než byl započat rozhovor, byly prostudovány výsledky dotazníkového šetření a zjištěny požadavky na informační systém datových schránek.

V této kapitole byla řešena odpověď na druhou hypotézu: „*Zavedení systému datových schránek vedlo k modernizaci informačních a komunikačních technologií v obcích Jihočeského kraje*“.

Ve většině literatury je uváděno, že k provozu postačuje standardní kancelářský PC připojený k internetu s běžným prohlížečem. Na oficiálních stránkách jsou popsány minimální požadavky, které jsou uvedeny v následující tabulce.

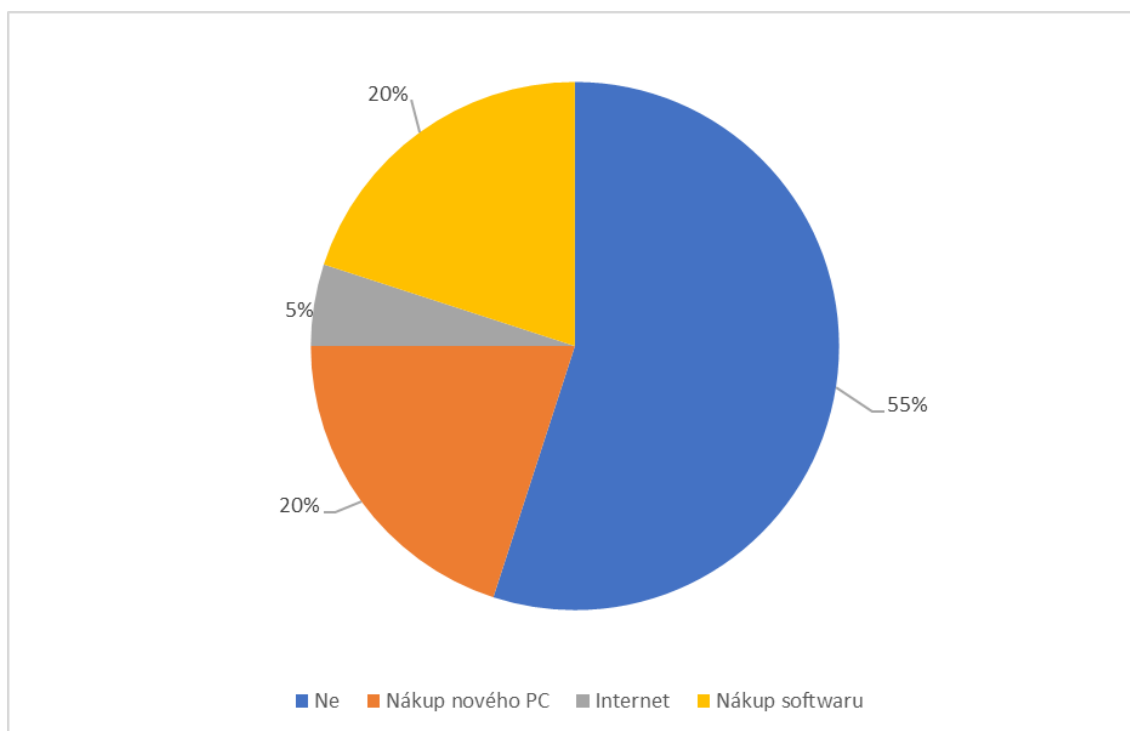
⁵¹ Vlastní zdroj.

Tab. č. 6: Minimální požadavky na provoz systému datových schránek⁵²

Minimální nároky na hardware	Splňuje standardní kancelářský počítač nebo notebook s připojením k Internetu.
Minimální internetové připojení	Splňuje běžně dodávané ADSL připojení s rychlostí 1024/256 kb/sec.
Testované prohlížeče	MS Internet Explorer 11 a EDGE Mozilla Firefox 51 a ESR Google Chrome 56 Safari 9 a 10

Z přiložených informací vyplývá, že systém vyžaduje novější PC, či notebook s připojením na internet a novějším operačním systémem.

Graf č. 17: Modernizace obcí ICT⁵³

⁵² Prohlášení o přístupnosti [online]. Datové schránky. 2017 [cit. 12. 1 .2017] Dostupné z: <https://www.mojedatovaschranka.cz/static/pages/prohlaseni.html>

⁵³ Vlastní zdroj.

9.3 Vyhodnocení hypotéz

Tab. č. 7: Vyhodnocení stanovených hypotéz ve výzkumném šetření⁵⁴

Uvedení datových schránek do plného provozu přineslo časovou a ekonomickou úsporu v pracovním procesu.	Potvrzena
Zavedení systému datových schránek vedlo k modernizaci informačních a komunikačních technologií v obcích Jihočeského kraje.	Vyvrácena
Práce se systémem se stala pravidelnou součástí fungování obce v Jihočeském kraji.	Potvrzena

⁵⁴ Vlastní zdroj.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zaměřena na systém datových schránek, jeho přínos, využití, efektivitu, časovou a finanční úsporu. Systém můžeme zobecnit jako aplikaci pro komunikace s úřady veřejné správy. Hlavním cílem bylo vymezit přínos datových schránek a modernizace ICT jako složka eGovernmentu, realizovat analýzu diskutovaných otázek spjatých s jejich využíváním, vyhodnotit jednotlivé úspory, zavedení i využívání, konstatovat, jaká jsou jejich bezpečnostní rizika v používání datových schránek, stanovení základních pravidel, která by se měla pro bezpečnost tohoto systému dodržovat a v celkovém důsledku zhodnotit jejich přínos. Současně práce prokázala, jaký vliv měla na modernizaci ICT v obcích.

Informační systém datových schránek je bezpochyby důležitý prvek eGovernmentu v ČR. Datové schránky velmi pomáhají k realizaci jeho cílů, zrychlují a snižují náklady v komunikaci jak mezi úřady veřejné správy, tak i v relaci k účastníkům řízení.

Aby se tato pozitiva ještě více projevila, je třeba vyřešit otázky, kterými je jejich používání doprovázeno, včetně možných bezpečnostních rizik a usilovat o to, aby byly využívány v co možná největší míře.

Naplňování stanovených cílů práce umožnilo podrobněji poznat, že modernizační procesy musí být založeny na fungující jednotě moderních technologických a technických prostředků a tvořivé aktivitě pracovníků veřejné správy. Úspěch či neúspěch modernizace veřejné správy je bezprostředně závislý na úrovni rozvoje lidského faktoru, na úrovni organizační kultury, která ovlivňuje nejen stimulaci a motivaci pracovníků veřejné správy, ale také jejich integraci do prostředí úřadů, kde pracují.

Na závěr je nutné uvést, že modernizační procesy veřejné správy jsou velmi úzce spojeny i s fungováním politické struktury společnosti a to bohužel ovlivňuje celkový průběh reforem v nasazování moderních technologií, jejíž součástí jsou datové schránky.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BUDIŠ, P., HŘEBÍKOVÁ, I. Datové schránky. Vyd. 1. Praha: Anag, 2010. 288 s. ISBN 978-80-7263-617-4
2. KHOSROWPOUR, M. Encyclopedia of E-commerce, E-government, and Mobile Commerce. Svazek 2. Idea Group Reference, 2006, 1298 s. ISBN 978-15-914-0799-7
3. KORBEL, F.; PRUDÍKOVÁ, D. Změny v systému doručování po 1. červenci 2009. Právní rozhledy. 2009, roč. 17, č. 17, mimořádná příloha, s. 1-12. ISSN 1210-6410.
4. LAPÁČEK, J. Jak na datovou schránku a elektronickou komunikaci s úřady. Brno : Computer Press, 2012. 200 s. ISBN: 978-80-251-3680-5
5. LIDINSKÝ, V., ET AL. EGovernment bezpečně. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. 160 s. ISBN 978-80-247-2462-1.
6. MATES, P., SMEJKAL, V. E-government v České republice: právní a technologické aspekty. 2. podstatně přeprac. a rozš. vyd. Praha: Leges, 2012, 464 s. ISBN 9788087576366.
7. POMAHAČ, R. et al. Veřejná správa. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2013, 315 s. ISBN 978-80-7400-447-6.
8. SCHELLE K., Vývoj české veřejné správy, KEY Publishing s.r.o., 2008, 432 s. ISBN 978 – 8087071 – 92 – 2.
9. SMEJKAL, V. Elektronický podpis jako nástroj pro zvýšení bezpečnosti informačních systémů. Brno: Vutium, 2003, 30 s. ISBN 80-214-2447-8.
10. ŠPAČEK, David. eGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2012, 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8.
11. VANÍČEK, Z. a kol. Právní aspekty eGovernmentu v ČR. Praha: Linde, 2011, 200 s. ISBN 9788072018550.

Elektronické zdroje

1. Bezpečnost datových schránek. Datové schránky [online]. Publikováno 6. 6. 2010 [cit. 23.10.2016] Dostupné z: <http://www.datoveschranky.eu/prakticky-navod/bezpecnost-datovych-schranek>
2. ČSSZ informuje: povinná elektronická komunikace v roce 2014. Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Česká správa sociálního zabezpečení, 4. 12. 2013 [cit. 23. 10. 2016]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2013/2013-12-04-csszinformuje-povinna-elektronicka-komunikace-v-roce-2014.htm>
3. Datové schránky přinesly zrychlení a zlevnění komunikace. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, publikováno 23. 9. 2013 [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-prinesly-zrychleni-a-zlevneni-komunikace.aspx>
4. Datové schránky: socio-ekonomická studie 2014 [online]. ICT UNIE o.s. a CEVRO Institut, o.p.s., 2014, 87 s. [cit. 12. 1. 2017]. Dostupné z: http://www.ictu.cz/fileadmin/docs/Akce_Spis/TEXTOVE_DOKUMENTY/2014/ICTU-brozura-ISDSstudie-nahled.pdf
5. EGON A KLAUDIE - SYMBOLY EGOVERNMENTU [online]. 2013, [cit. 21. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-jako-symbol-egovernmentu-moderniho-pratelskeho-a-efektivniho-uradu-252052.aspx>
6. PETERKA, J. První spam v datové schránce přišel i těm, kdo žádný souhlas neudělili. LUPA.cz: Sever o českém internetu [online]. Publikováno 25. 4. 2013 [cit. 23. 10. 2016]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/prvni-spam-v-datoveschrance-prisel-i-tem-kdo-zadny-souhlas-neudelili/>
7. PAVLÍK R. Běžné chování uživatelů datových schránek znamená bezpečnostní problém. Egovernment č. 4/2009 [cit. 23. 10. 2016] Dostupné z: <http://www.egovernment.cz/archiv/2009%204.htm>
8. Prohlášení o přístupnosti [online]. Datové schránky. 2017 [cit. 12. 1. 2017] Dostupné z: <https://www.mojedatovaschranka.cz/static/pages/prohlaseni.html>
9. Strategický rámec rozvoje [online] MVČR. 2016 [cit. 12. 1. 2017] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/strategicky-ramec-rozvoje.aspx>

10. Strategie, legislativa, instituce a nástroje. [online]. Kraj Vysočina, 2012, [cit. 15. 3. 2017] Dostupné z: http://extranet.kr-vysocina.cz/download/odbor_informatiky/lda_v4/cz/03_strategie.htm
11. Vláda ČR: Reforma a modernizace veřejné správy [online]. 2006 [cit. 5. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cs/urad/SOR/reformauss/materialy/default.html>

Legislativa

1. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Graf č. 1: Pohlaví

Graf. č.2: Věk

Graf. č. 3: Počet osob obsluhující datovou schránku

Graf. č. 4: Kolik času jste strávili/a seznámením se s fungováním datových schránek (či pověřená osoba/y)?

Graf č. 5: Jak často se do datové schránky přihlašujete?

Graf č. 6: Kolik datových zpráv přibližně přijmete za rok prostřednictvím datové schránky?

Graf č. 7: Kolik datových zpráv přibližně odešlete za rok?

Graf č. 8: Používáte datové schránky pro doručování dokumentů soukromým subjektům.

Graf č. 9: Tisknete si přijaté zprávy z datových schránek do listinné podoby?

Graf č. 10: Přistupujete do datové schránky prostřednictvím aplikace třetích stran (např. aplikace Microsoft Datové schránky, CCV Datová schránka, Recomando, www.datovkadomailu.cz aj.)

Graf č. 11: Přijde vám zabezpečení datových schránek jen pomocí jména a hesla dostatečné?

Graf č. 12: Využíváte fakultativní (rozšířené) zabezpečení datových schránek?

Graf č. 13: Byli jste nuceni z důvodu povinnosti zavedení datové schránky vynaložit nějaké náklady na např. koupi nového počítače, nový software atd.?

Graf č. 14: Byli jste nuceni z důvodu povinnosti zavedení datové schránky vynaložit nějaké náklady na např. koupi nového počítače, nový software atd.?

Graf. č. 15: Považujete zavedení datových schránek pro Vás za úsporu?

Graf č. 16: Rozveďte, v čem vidíte onu úsporu (odpovídáte, pokud jste v předcházející otázce odpověděli ANO).

Graf č. 17: Modernizace obcí ICT

Tab. 1.: Typy možných útoků na uživatele datových schránek

Tab. č. 2: Průměrné náklady na transakci (v Kč vč. DPH)

Tab. č. 3: Počty zřízených a zpřístupněných datových schránek

Tab. č. 4: Počty odeslaných, dodaných a doručených datových zpráv

Tab. č. 5: Kolik zaměstnanců pracuje na úřadě

Tab. č. 6: Minimální požadavky na provoz systému datových schránek

Tab. č. 7: Vyhodnocení stanovených hypotéz ve výzkumném šetření

PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazníkové šetření

Přínos datových schránek v ČR se zaměřením na obce Jihočeského kraje

Jsem studentem oboru Bezpečnostně právní činnost na Vysoké škole evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích. Provádím výzkum se zaměřením na problematiku datových schránek. Výzkum je součástí mé bakalářské práce, získané informace budou využity pouze pro mou potřebu.

Děkuji za Váš čas.

Petr Langer

- 1) Pohlaví:
 - Muž
 - Žena

- 2) Věk
 - Do 25 let
 - Do 35 let
 - Do 45 let
 - Do 55 let
 - 56 let a více

- 3) Pracovní pozice:

- 4) Počet osob obsluhujících datovou schránku:

- 5) Co je podle Vás datová schránka?

- 6) Kolik času jste strávil/a seznámením se s fungováním datových schránek (či pověřená osoba/y)?
- Méně než 1 hodinu
 - Hodiny
 - Dny
 - Týdny
 - Měsíce
- 7) Jak často se do datové schránky přihlašujete?
- Pouze když mi přijde upozornění
 - Přihlašuji se denně
 - 1x za 10 dní
 - Schránku moc nepoužíváme, upozornění zřízené na příchozí poštu nemáme
- 8) Kolik datových zpráv přibližně přijmete za rok prostřednictvím datové schránky
- Desítky
 - 100 – 500
 - 501 – 1000
 - 1001 – 3000
 - 3001 a více
- 9) Kolik datových zpráv přibližně odešlete za rok
- Desítky
 - 100 – 500
 - 501 – 1000
 - 1001 – 3000
 - 3001 a více
- 10) Používáte datové schránky pro doručování dokumentů soukromým subjektům.
- Ano
 - Ne
- 11) Tisknete si přijaté zprávy z datových schránek do listinné podoby?
- Ano, vždy
 - Ano, jen když zprávu a její přílohy považuji za důležité
 - Ne, zprávy si ukládám na disk do PC, či na jiné médium
 - Ne – a ani žádným jiným způsobem zprávy nearchivuji
 - Ne – k archivaci zpráv na dobu delší než 90 dnů využívám datový trezor
 - K archivaci (i k práci s DS) používám speciální program
 - Tisknu, ukládám na disk a samotný disk také zálohuji
 - Tisknu a ukládám na disk, či médium
 - K archivaci zpráv používáme datový trezor

12) Přistupujete do datové schránky prostřednictvím aplikace třetích stran (např. aplikace Microsoft Datové schránky, CCV Datová schránka, Recomando, www.datovkadomailu.cz aj.)

- Ano
- Ne

13) Byli jste nuceni z důvodu povinnosti zavedení datové schránky vynaložit nějaké náklady na např. koupi nového počítače, nový software atd.?

- Ne
- Ano

14) Rozveďte, v čem spočívaly Vaše náklady:

- Nákup nového PC
- Nákup tiskárny, či jiné periférie
- Nákup nového operačního systému (Windows apod.)
- Nákup nového softwaru
- Náklady na pořízení elektronických podpisů
- Školení
- Žádné

15) Považujete zavedení datových schránek pro Vás za úsporu?

- Ano
- Ne

16) Rozveďte, v čem vidíte onu úsporu (odpovídáte, pokud jste v otázce 15 odpověděli ANO):

- Časová úspora
- Snížení finančních nákladů
- Personální úspora
- Jiná:

17) Přijde vám zabezpečení datových schránek jen pomocí jména a hesla dostatečné?

- Ano
- Ne

18) Využíváte fakultativní (rozšířené) zabezpečení datových schránek?

- Ne
- Prostřednictvím certifikátu
- Prostřednictvím bezpečnostního kódu
- Prostřednictvím SMS kódu

19) Setkali jste se s nějakými problémy při používání datových schránek?

- Ano
- Ne

20) O jaké problémy se jednalo:

21) Kolik zaměstnanců pracuje na vašem úřadě: